College voor Toetsen en Examens

Jaarverslag 2025

College voor Toetsen en Examens

Inhoud

Opdracht College voor Toetsen en Examens 3
Organogram 4
Voorwoord John van der Vegt 5
Leeswijzer 6

Hoofdstuk 1: Het College voor Toetsen en Examens in 2025 7
‘Alles staat op één plek: duidelijk en actueel’ 8
‘Kinderen verdienen dat we de deur openhouden’ 11
‘Ik zoek de meerwaarde van digitalisering bij centrale examens’ 13
‘Ik durfde de champagne niet koud te zetten’ 15
‘Met inzet kom je ver’ 17
‘Wij zijn de stem uit het klaslokaal’ 19
‘Dit werk verrijkt je kijk op het onderwijs’ 22

Hoofdstuk 2: Taken, feiten en cijfers 24
2.1 Staatsexamens vo 25
2.2 Centrale examens vo 25
2.3 Toetsen primair onderwijs 26
2.4 Centrale examens mbo 28
2.5 Staatsexamen Nt2 29
2.6 Communicatie en dienstverlening 31
2.6.1 Klantcontact 31
2.6.2 Communicatiemiddelen 32
2.7 Juridische zaken 32

Hoofdstuk 3: Financiële en personele jaarrapportage 37
3.1 Financiële rapportage 38
3.2 Personele rapportage 40

Opdracht College voor Toetsen en Examens

Diploma's in Nederland zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op landelijke, centrale examens. Het vertrouwen van vervolgopleidingen en werkgevers in diploma's is onder meer afhankelijk van de kwaliteit van die examens. Als College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgen we voor centrale examens en toetsen die dat vertrouwen waard zijn. Vanuit de gedachte 'van, voor en door het veld' werken we nauw samen met mensen uit het onderwijs, zoals docenten en examensecretarissen.

Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo). Het voert zijn taken uit onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De volgende toetsen en examens behoorden in 2025 tot het takenpakket van het CvTE:

- Doorstroomtoetsen primair onderwijs (kwaliteitsbewaking doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen)
- Centrale examens voortgezet onderwijs
- Staatsexamens voortgezet onderwijs
- Centrale examens Nederlandse taal en Engels in het mbo
- Staatsexamen Nederlands als tweede taal

College

Het college bestaat uit een voorzitter en zes tot acht leden. Voor ieder lid van het college is er ook een plaatsvervanger. De leden zijn afkomstig uit de verschillende onderwijssectoren. Het college zet de koers uit, stelt wettelijke regelingen vast en kan de bewindslieden bij het ministerie van OCW van (ongevraagd) advies voorzien. Het college legt verantwoording af aan de minister. Dat doet het college onder meer met dit jaarverslag.

Het college heeft in 2025 vier keer vergaderd. Leidraad voor de bijeenkomsten is de jaarlijkse bestuursagenda van het college. Gedurende het jaar richt het college zich op de uitvoering van de wettelijke taken en de sturing daarop. Ook reflecteert het college op lopende en nieuwe ontwikkelingen. Aan het eind van het cursusjaar evalueert het college zijn bestuursagenda en toetst het de behaalde resultaten aan de maatschappelijke opdracht en visie. Ten slotte maakt het college een analyse van de beoordeling door de toezichthouder, de Inspectie van het Onderwijs. Het college gebruikt de gerapporteerde resultaten om de uitvoering van de examenprocessen te verbeteren.

Het college laat onderzoeken uitvoeren conform een meerjarige onderzoeksagenda naar de kwaliteit van de toetsen en examens van het CvTE en de bureauprocessen. Deze onderzoeken bieden informatie voor verantwoording, doorontwikkeling en innovatie. Het gaat daarbij uitsluitend om onderzoeken die door het CvTE worden aangestuurd, hetzij bij externe onderzoeksbureaus dan wel bij één van de toetsaanbieders.

Leden van het College voor Toetsen en Examens

Op 31 december 2025

Voorzitter
De heer drs. J. (John) van der Vegt MPM

Leden
drs. W.B. (Wiebo) Spoelstra (vo)
dr. mr. A.M.L. (Sander) Jansen (wo)
mw. S. (Sonja) Koch (docentlid vo) – tot 1 mei 2025
mw. C. (Chantal) Kroon-Baten (docentlid vo)
drs. R. (Robert) Leeftink RC (mbo)
drs. H. (Huug) de Deugd (hbo) – tot 1 oktober 2025
drs. D. (Dirk) Wakker MME (hbo) – vanaf 1 oktober 2025
mw. mr. C.W.M. (Carin) Zandbergen Med (po)

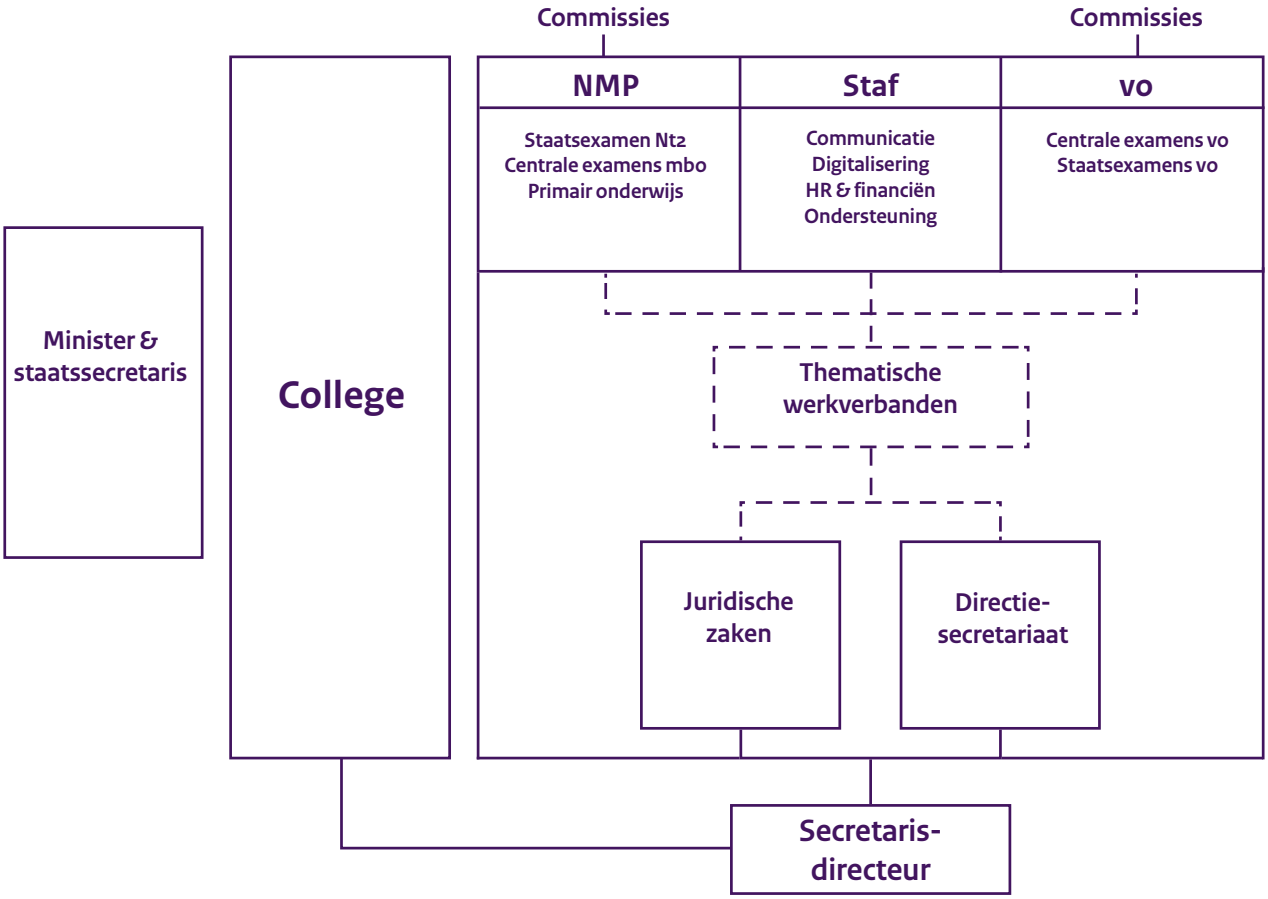
Plaatsvervangende leden
drs. S.J. (Sense) de Groot (vo)
Dhr. A.J. (Arnoud) Aardema MME (wo) – vanaf 1 januari 2025
Dhr. A. (Antoon) Boks MA MEd (docentlid vo) – vanaf 1 mei 2025
mw. A.E. (Rianne) van der Meij (mbo)
drs. D. (Dirk) Wakker MME (hbo) – tot 1 oktober 2025
dhr. D. (Dave) Ensberg-Kleijkers MSc (po)

Secretaris-directeur
De heer dr. M. (Marc) Spierings

Van links naar rechts: Marc Spierings (secretaris-directeur), Dirk Wakker (hbo), Rianne van der Meij (mbo), Wiebo Spoelstra (vo), Robert Leeftink (mbo), Sense de Groot (vo), Sander Jansen (wo), John van der Vegt (voorzitter), Chantal Kroon-Baten (docentlid vo), Dave Ensberg (po), Antoon Boks (docentlid vo). Niet op de foto: Carin Zandbergen (po), Arnoud Aardema (wo).

Organogram

Commissies
Commissies
NMP
Staf
vo
Staatsexamen Nt2
Centrale examens mbo
Primair onderwijs
Communicatie
Digitalisering
HR & financiën
Ondersteuning
Centrale examens vo
Staatsexamens vo
Minister & staatssecretaris
College
Thematische werkverbanden
Juridische zaken
Directie-secretariaat
Secretaris-directeur

Voorwoord John van der Vegt

‘Elk jaar tijdens het schrijven van mijn voorwoord voor het jaarverslag van het College voor Toetsen en Examens (CvTE), kijk ik (bladerend door mijn digitale agenda) terug. Dit keer op het jaar 2025.

Een jaar dat in sneltreinvaart voorbij ging. En waarbij we als CvTE onze primaire processen goed op de rit hadden en er geen sprake was van calamiteiten. Gelukkig.

Als ik deze vergelijking doortrek zie ik in gedachten een lange kleurrijke trein, die door het hele land rustig van station naar station rijdt. Met grotendeels tevreden passagiers en heldere boodschappen over waar we naartoe gaan. Maar ook met af en toe wat vertraging, met een onverwachte stop voor een rood sein en met soms overvolle perrons. Maar altijd met open deuren en betrokken, vriendelijk en deskundig personeel.

Zo zie ik het CvTE. Bestaande uit betrokken, hardwerkende professionals, die de uitdagingen die op hun pad komen aangaan en die kijken waar kansen liggen. En die dat doen in nauwe samenwerking met bijvoorbeeld docenten, examinatoren en partners als Stichting Cito en DUO die meewerken in allerlei commissies om zo goed mogelijk examens aan te bieden. Zonder hen zou de trein niet rijden.

In één jaar gebeurt er altijd veel te veel om hier te kunnen benoemen. Maar als ik dan toch iets uitlicht, dan moet ik direct denken aan de inspirerende gesprekken met LAKS en examenbetrokkenen op diverse bijeenkomsten, de start van het expertisepunt passend examineren voortgezet onderwijs, het programma digitalisering centrale examens en natuurlijk de doorstroomtoets.

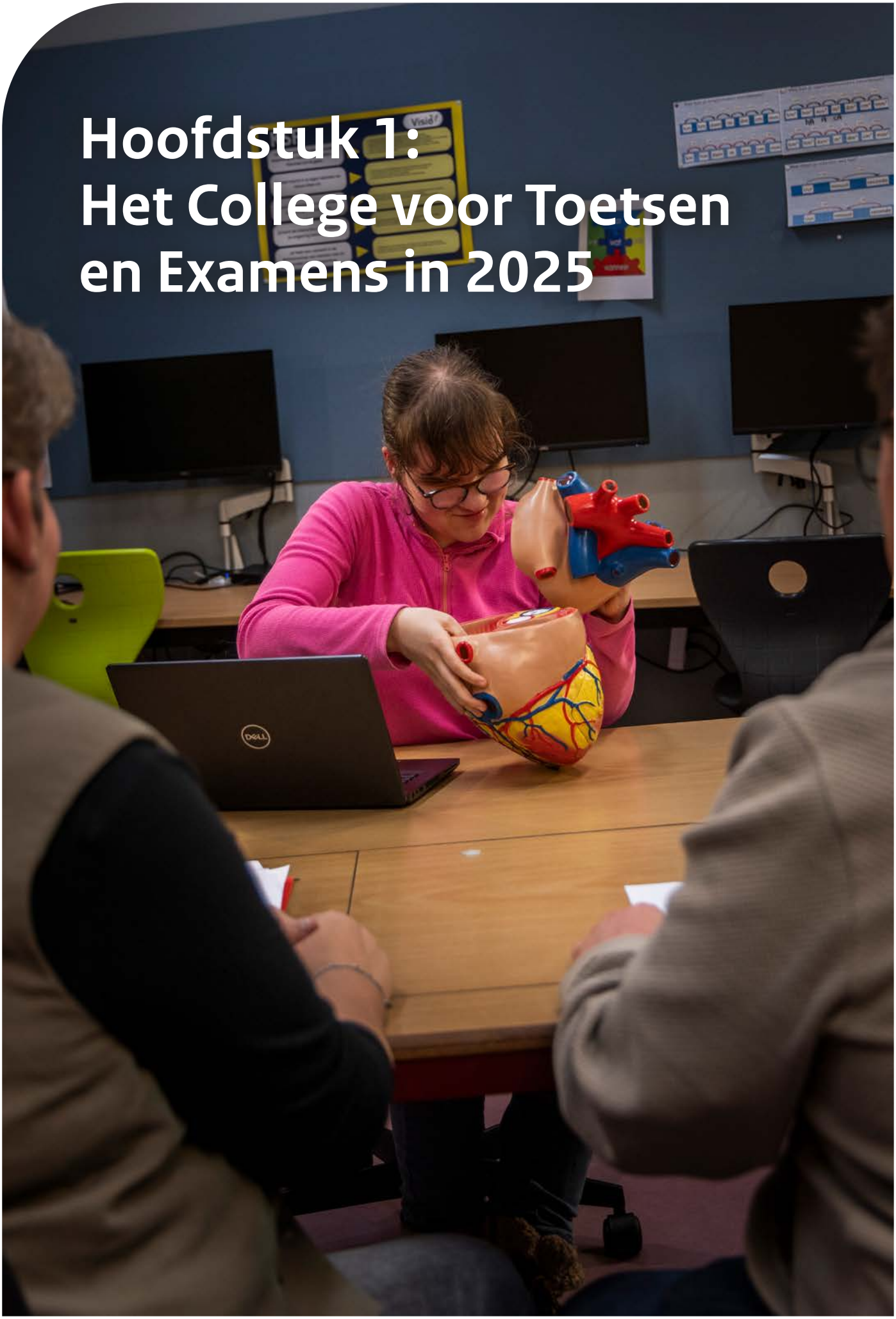
In dit jaarverslag vind je nog veel meer hoogtepunten en interessante feitjes. Ook dit jaar beginnen we het jaarverslag met een aantal interviews van betrokkenen bij ons werk. Verder vind je in dit verslag data van de verschillende sectoren, onze juridische verantwoording en de financiële en personele rapportage.

Ik wens je veel leesplezier!’

Leeswijzer

Het jaarverslag 2025 van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) bestaat uit drie hoofdstukken. In hoofdstuk 1 komen mensen die betrokken zijn bij ons werk aan het woord. Hiervoor maken we gebruik van interviews met collega's en externen over of vanuit de verschillende sectoren. Het gaat om een dwarsdoorsnede van de verhalen van 2025. Deze (en andere) verhalen vind je ook op www.cvte.nl. Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving per sector van de reguliere (wettelijke) taken en de geboekte resultaten daarvan in 2025. Ook lees je hierin meer over passend toetsen en examineren, juridische zaken en communicatie. Hoofdstuk 3 bestaat uit de financiële en personele rapportage.

Hoofdstuk 1: Het College voor Toetsen en Examens in 2025

‘Alles staat op één plek: duidelijk en actueel’

Om de staatsexamens voortgezet onderwijs (vo) ieder jaar weer succesvol te laten verlopen, werken Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het College voor Toetsen en Examens (CvTE) intensief samen. Het CvTE is verantwoordelijk voor de inhoud en organisatie en DUO verzorgt de logistiek rondom deze examens. Dat gaat van het inplannen van examinatoren tot het verzenden van examenpakketten. Een logistieke uitdaging, want alleen het inplannen van examens is met zo’n 30.000 mondelinge examens per jaar geen sinecure. Daar is blijvende vernieuwing voor nodig, met als één van de concrete verdiensten het examenbetrokkenenportaal. Ellen IJzerman, productmanager bij DUO, en Jacob de Jong, clustermanager staatsexamens vo bij het CvTE, zijn nauw bij deze ontwikkelingen betrokken.

Om het hele logistieke proces stapsgewijs te vernieuwen werkt DUO aan de modernisering van het examenlandschap (MEX). ‘MEX richt zich op het vernieuwen van de systemen die DUO gebruikt voor de examenlogistiek,’ vertelt Ellen. ‘Daarbij is de samenwerking met het CvTE cruciaal. Dat is voor ons één van de belangrijkste stakeholders, naast OCW natuurlijk.’

Applicaties uit ‘het jaar van Van Basten’

MEX begon omdat de oude systemen simpelweg het logistieke proces niet meer voldoende ondersteunden. ‘De belangrijkste applicatie die we gebruiken voor de examenlogistiek stamt nog uit het jaar dat Nederland Europees voetbalkampioen werd met Marco van Basten’ (1988, red.), zegt Ellen met een knipoog. ‘Sindsdien zijn processen en programmeertalen flink veranderd. Daardoor wordt het steeds lastiger om mensen te vinden die er überhaupt aan kunnen werken.

Bovendien is het examenproces de afgelopen 40 jaar flink veranderd, bijvoorbeeld door de komst van kandidaten uit het voortgezet speciaal onderwijs. Daar was het systeem oorspronkelijk niet voor ontworpen.'

Resultaat: examenbetrokkenenportaal

Een concreet resultaat van MEX is het examenbetrokkenenportaal, een digitale tool voor examen-betrokkenen zoals surveillanten, examinatoren en locatievoorzitters. 'Het portaal is een soort cockpit,' legt Jacob uit. 'Examenbetrokkenen zien welke taken ze hebben, waar en wanneer ze verwacht worden en zij kunnen hun beschikbaarheid doorgeven en declaraties indienen. Alles op één plek, duidelijk en actueel.'

Slim dashboard geeft grip op planning

Sinds 2021 is het portaal operationeel. Jacob: 'Elke examenbetrokkene staat in dat portaal. Wat ik de afgelopen jaren merkte, is dat het ons ontzettend veel inzicht geeft.' Wekelijks bespreken CvTE en DUO werving, selectie en planning aan de hand van dashboards met actuele data: wie zich heeft aangemeld, beschikbaarheid, en bezetting per vakgroep. 'Zo zien we snel waar bijgestuurd moet worden,' zegt Jacob. 'Als bijvoorbeeld het aantal surveillanten-aanmeldingen achterblijft, kunnen we gericht werven.' Ook maakt het portaal gerichte communicatie naar examenbetrokkenen mogelijk.

Dit werkt écht!

De koppeling met een modern roosterprogramma levert veel op. 'We hebben nu een automatisch indeelprogramma dat werkt op basis van bevoegdheden en beschikbaarheid,' zegt Jacob. 'Dat werkt veel efficiënter dan alle losse Excels die DUO voorheen gebruikte.' Bij zo'n 30.000 mondelinge examens per jaar is strakke organisatie essentieel. 'Het is leuk om te merken dat dit stukje modernisering echt werkt voor onze werving van examenbetrokkenen, selectie en planning. Daar zit voor het CvTE de échte meerwaarde van deze tool.'

Bovendien helpt het systeem bij het borgen van kwaliteit: 'We hanteren bepaalde kwaliteitscriteria voor het samenstellen van commissies, zoals ervaring, bevoegdheden en ook voorkeuren rond reisafstand. Het is prettig dat je binnen het systeem met die variabelen kunt spelen. Zo werk je aan betere afnamecondities en krijg je meer grip op wie je waar inzet.'

Iedereen tevreden?

De reacties van gebruikers zijn vooral positief. 'We kregen zelfs bloemen en complimenten,' lacht Ellen. Jacob: 'Bij ons geldt meer: geen nieuws is goed nieuws, maar wie ik spreek is echt tevreden, vooral omdat declareren sneller gaat en je de status van je aanvraag direct ziet, dat is gewoon prettig.' Wel merkt hij dat surveillanten of examinatoren zich makkelijker afmelden, omdat dat met één vinkje kan. Gelukkig zorgt het systeem er bij afmeldingen voor dat iemand anders automatisch op de vrijgekomen plek wordt ingedeeld en daar bericht over krijgt. Hierdoor blijft de impact beperkt.

Wat er nog op het verlanglijstje staat

Jacob ziet genoeg praktische verbeterpunten. 'Het zou mooi zijn als locatie-informatie, bijvoorbeeld op welke school een examinator moet examineren, direct aan de planning gekoppeld is, zodat je die niet meer apart hoeft na te mailen.' Verder zouden examendocumenten zoals literatuurlijsten en profielwerkstukken van kandidaten eerder beschikbaar moeten zijn in het portaal, ter inzage voor examinatoren. 'Als je die een dag van tevoren kunt inzien, bereid je je beter voor.'

Ook voor kandidaten ziet hij ruimte voor verbetering. 'Laat ze hun rooster gewoon in het portaal bekijken, in plaats van per post of mail. Dat scheelt tijd én gedoe.' Hij benadrukt dat deze wensen onderdeel zijn van een groeiproces: 'We bespreken ze met DUO, maar realiseren ons ook dat niet alles tegelijk kan. We hebben nu een stevige basis, die kunnen we uitbouwen.'

En hoe nu verder?

De modernisering loopt nog zeker tot en met 2028, vertelt Ellen. ‘Het oude systeem bevat nog functionaliteiten die we zorgvuldig moeten overzetten.’ De grootste knelpunten, zoals diverse fout-gevoelige en niet-AVG-proof Excelbestanden, zijn inmiddels aangepakt. De komende jaren ligt de focus op het helemaal uitfaseren van de oude applicatie.

Tegelijk blijft het portaal zich doorontwikkelen. ‘We voegen steeds nieuwe functies toe, zoals een declaratiefunctionaliteit,’ zegt Ellen. ‘Na de uitfasering van de oude applicatie, verbeteren we die verder. We willen uiteindelijk tooling waarmee we straks makkelijker kunnen veranderen en verbeteren, zonder te zeggen: dat kan niet omdat de software het niet toelaat.’

De aanpak gaat bewust in stapjes: klein beginnen, testen in de praktijk en verbeteren op basis van gebruikerservaring. ‘Het voordeel van iets simpels aanbieden en mensen ermee laten werken, is dat je hun wensen krijgt op basis van de nieuwe manier van werken, niet op basis van hoe het vroeger ging. Zo sluit het portaal steeds beter aan op wat gebruikers echt nodig hebben.’

‘Kinderen verdienen dat we de deur openhouden’

Hendrik Straat is vader van vier kinderen (in de basisschoolleeftijd), directeur van een basisschool in Herpen en sinds december 2024 lid van de begeleidingscommissie primair onderwijs van het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Deze commissie bewaakt onder andere de kwaliteit en bruikbaarheid van onderzoek rond de doorstroomtoets. Straats persoonlijke achtergrond vormt de basis voor zijn kijk op toetsen en kansengelijkheid.

‘Ik ben opgegroeid in een kansarm gezin, zonder hoogopgeleide ouders’, vertelt Straat. ‘De Cito-toets gaf mij destijds een hogere instroom dan mijn schooladvies. Dat opende deuren.’ Hij studeerde psychometrie, promoveerde en koos met overtuiging voor een baan bij Stichting Cito, waar hij zich boog over de technische kant van de normering en ontwikkeling van toetsen en examens. Toch begon het na jaren te kriebelen. ‘Ik wilde dichter op het onderwijs zitten, iets betekenen in de dagelijkse praktijk.’ Corona versnelde die stap en hij begon als directeur op basisschool ‘t Schrijverke. ‘Als directeur ben ik weer met mensen bezig.’

Dubbele blik

Omdat hij zowel ervaring heeft met data en toetsen als met de dagelijkse praktijk van de basisschool, is hij van grote waarde in de begeleidingscommissie primair onderwijs. De commissie volgt en scherpt onderzoeken aan die relevant zijn voor de doorstroomtoets. ‘Ik sta met twee voeten in de school. Juist die achtergrond helpt om onderzoeken te beoordelen op kwaliteit en bruikbaarheid.’

Een voorbeeld dat hem raakt is het onderzoek van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN) naar hoe schooladviezen tot stand komen. ‘Je hebt data uit het leerlingvolgsysteem, maar je kijkt ook naar het kind. Meer zicht op dat proces helpt om eerlijk te adviseren.’

Een terugkerend vraagstuk binnen de commissie is de vergelijkbaarheid van de verschillende doorstroomtoetsen. ‘Als je dat goed wilt onderzoeken, laat je leerlingen dan meerdere toetsen maken om verbanden te leggen? Praktisch is dat ingewikkeld, dus kijken we als commissie wat er wel uitvoerbaar is zonder de kwaliteit van het onderzoek uit het oog te verliezen.’

Advies

Straat kent de dilemma’s van adviseren ook uit eigen ervaring als schooldirecteur. ‘Ga je motivatie bijvoorbeeld laten meewegen bij een advies? Soms kan een leerling meer uitdaging nodig hebben, soms is het veiliger om een stap lager in te zetten. Je moet goed kijken naar het kind.’

Door zijn eigen ervaring heeft Straat een duidelijke visie. ‘Ik ben voor kansrijk adviseren. Kinderen verdienen dat je deuren opent die anders misschien gesloten zouden blijven.’ Tegelijkertijd ziet hij de dilemma’s. ‘Er zijn ook leerlingen die voortdurend op hun tenen moeten lopen. Dan moet je als school voorzichtig zijn. Het blijft zoeken naar de balans.’

Uitdagingen

In de dagelijkse praktijk ziet hij welke uitdagingen het primair onderwijs te wachten staan.

‘Het is soms lastig om als ouders en school op één lijn te zitten in deze tijd. We willen hetzelfde: dat kinderen leren en ontwikkelen. Samenwerken met ouders is dan belangrijk. Anders ondermijn je elkaar. Leren gaat met vallen en opstaan. Je kunt niet alles wegplaveien voor een kind.’

Daarnaast wijst hij op de noodzaak van samenhang tussen de vakken op de basisschool. ‘Er komt veel op scholen af: taal, rekenen, digitale geletterdheid, wereldoriëntatie, creativiteit, burgerschap. Het is allemaal belangrijk, maar moet binnen een lesweek van 25 uur gebeuren. Het moet alleen geen los zand worden. De samenhang is cruciaal.’

Burgerschap

Een thema waar Straat hoopvol over is, is burgerschap. ‘Mits we het niet reduceren tot een los vak. Burgerschap zit in de hele schoolcultuur. De school is een mini-maatschappij en dat is essentieel voor de vorming van een kind.’ Hij benadrukt weer het belang van verbinding tussen onderlinge vakken. ‘Je kunt burgerschap koppelen aan wereldoriëntatie, aan lezen, maar ook aan creatieve vakken.’

Zijn visie kleurt ook hoe hij naar zijn eigen kinderen kijkt, die alle vier op de basisschool zitten. ‘Ik hoop dat ze hun eigenheid behouden. Dat ze ontdekken wie ze zijn en hoe ze in de wereld kunnen staan. Natuurlijk wil ik dat ze de basisvaardigheden leren. Maar vorming is breder dan taal en rekenen: het gaat ook om zelfstandigheid, burgerschap en creativiteit.’

Uitzoomen

De begeleidingscommissie biedt hem de kans om af en toe afstand te nemen van de dagelijkse praktijk. ‘Het is schakelen tussen de school en de commissie, maar ik vind het leuk om weer eens wat anders te doen. Met mijn psychometrische achtergrond doe ik niks als basisschooldirecteur, maar in de commissie komt het goed van pas.’

Tevreden is Straat als de bruikbaarheid van de doorstroomtoets straks verbetert voor basisscholen. ‘Bijvoorbeeld doordat onderzoek laat zien hoe je resultaten verstandig interpreteert.’

Straat denkt tot slot terug aan zijn eigen schooltijd. ‘Ik kreeg mavo-advies van school en havo/vwo-advies van de Cito-toets. Op de middelbare school had ik het moeilijk, maar ik voelde het vertrouwen dat ik het wel kon en dat werd mijn ultieme motivatie. Daarom heb ik ervaren hoe belangrijk het is om hoge verwachtingen te bieden, de leerlingen echt te zien en kansen te bieden. Kinderen verdienen dat we die deur openhouden.’

‘Ik zoek de meerwaarde van digitalisering bij centrale examens’

Sinds februari 2025 leidt Hugo Hopstaken vanuit het College voor Toetsen en Examens (CvTE) het vijfjarige programma digitalisering centrale examens. Zijn opdracht is om samen met Stichting Cito, Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) te onderzoeken bij welke vakken en vakonderdelen digitalisering meerwaarde kan bieden, om te experimenteren met verschillende digitaliseringsvormen en toe te werken naar de invoering van meer digitale centrale examens waar dat haalbaar en relevant is.

Voor Hugo is innovatie vanzelfsprekend. De rol van verbinder en aanjager in dit programma is hem dan ook op het lijf geschreven. ‘Ik kan goed op afstand kijken naar zowel de verschillende onderdelen in de examenketen, als naar de specifieke rollen en verantwoordelijkheden van de partners in die keten. Vanuit die grotere context zoek ik samen met hen naar mogelijkheden voor innovatie en verbetering. We onderzoeken waar en hoe digitalisering in de nabije en verdere toekomst gaat helpen om de centrale examens authentiek en eigentijds te houden, zodat ze goed blijven aansluiten op het onderwijs. Het is mijn rol om al die mogelijkheden samen te brengen en uit te zoeken waar digitalisering meerwaarde gaat bieden.’

Bredere set vaardigheden en ontzorgen

Het programma onderzoekt ook of, en in hoeverre, digitalisering van centrale examens het mogelijk maakt om op termijn meer vaardigheden te kunnen toetsen. Wat daarbij zeker aan de orde komt is de vraag of digitalisering kan helpen om meer en beter geïntegreerd te kunnen toetsen, zodat leerlingen beter kunnen laten zien hoe zij verschillende vaardigheden en hun kennis combineren.

Hugo: ‘Het centraal examen Nederlands toetst nu bijvoorbeeld alleen leesvaardigheid. Schrijfvaardigheid, een vaardigheid waar scholen ook aan werken, ontbreekt daar nu in. Vanuit het onderwijs klinkt de wens om dat wel onderdeel te laten uitmaken van het centraal examen. Digitalisering kan wel eens een goede manier zijn om het toetsen van schrijfvaardigheid op een betrouwbare en uitvoerbare manier te doen.’

Ook voor wiskunde ziet hij kansen. ‘De wens bestaat dat leerlingen in het centraal examen kunnen laten zien dat, en hoe, ze met digitale tools zoals Excel of GeoGebra wiskundige vraagstukken kunnen oplossen. Zo’n praktijkgerichte benadering is een heel relevant vertrekpunt om te onderzoeken hoe we die vaardigheden in een centraal examen een digitale plek kunnen geven.’

Geen doel op zich

Het voortgezet onderwijs in Nederland maakt gedeeltelijk al gebruik van digitale centrale examens. Het ligt voor de hand te denken dat verdere digitalisering nodig is om aan te blijven sluiten bij maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Maar zeker weten doen we dat nu niet en daarom is een goede verkenning zo belangrijk. Hugo ziet digitalisering dan ook niet als doel op zich: ‘Het onderwijs is onder invloed van digitalisering flink aan het veranderen en het is logisch dat we bekijken wat dat betekent voor de centrale examens. Digitalisering gaat heel waarschijnlijk mogelijkheden bieden om een aantal wensen vanuit het onderwijs in de centrale examens mogelijk te maken. Daarom richten we vanuit dit programma verschillende experimenten in en brengen we de plus- en minpunten van een digitaal examen goed in beeld. Op basis daarvan bepalen we hoe we verder gaan’.

Experimenteren met AI

In het programma worden ook mogelijkheden rondom de inzet van kunstmatige intelligentie (AI) binnen de digitalisering van examens verkend. ‘Zo kan AI misschien helpen bij het maken van vragen of bij het nakijken van examens. AI creëert nieuwe kansen, maar dwingt ons ook om na te denken over de fundamentele vragen. Wat maakt een examenvraag valide en betrouwbaar en kan AI daar wel aan voldoen? Hoe voorkom je dat docenten blindvaren op een AI-suggestie als je dat gebruikt bij het nakijken? En hoe zorg je voor 100% transparantie bij inzet van AI, zodat je altijd kunt uitleggen hoe een score tot stand is gekomen?’

Hij wordt enthousiast van die zoektocht. ‘Met AI kun je bijvoorbeeld vooraf de moeilijkheidsgraad van een vraag al inschatten. Dat moeten we nu vrij uitvoerig in de praktijk uitproberen en met AI zou dat wel eens een stuk sneller kunnen. Dit soort innovaties zet alles op scherp en dat geeft nieuwe energie.’

Ramen en deuren blijven open

Door binnen het programma experimenten uit te voeren en te leren van de resultaten, wordt stapsgewijs bepaald welke vakken en vakonderdelen zich lenen voor digitalisering. Daarbij vindt Hugo het belangrijk om met veel partijen en (ervarings)deskundigen in binnen- en buitenland te praten. ‘Het examenstelsel in Nederland staat internationaal goed op de kaart, maar we moeten eerlijk zijn: op het terrein van digitaal toetsen en examineren kunnen we nog best wat leren van anderen. Daarom zetten we de ramen en deuren open en praten we met veel verschillende partijen. Dat mag je ook verwachten van een programma dat de toekomst wil verkennen.’

Digitale examinering in 2030?

Al is Hugo optimistisch over wat er in vijf jaar kan gebeuren, hij kan niet voorzien waar de digitalisering van centrale examens in 2030 zal staan. ‘We streven ernaar goed inzicht te krijgen waar en hoe technologieën kunnen bijdragen aan betere centrale examens. Wij werken aan goede en gedragen adviezen, zodat besluiten over de vorm en inhoud van de centrale examens van morgen weloverwogen genomen kunnen worden.’

Zijn persoonlijke motivatie is groot. ‘Ik houd van ingewikkelde en complexe opdrachten. Ik vind het heel belangrijk dat centrale examens relevant zijn en blijven, en dat leerlingen kunnen blijven laten zien wat ze kennen en kunnen. Daarom vind ik deze opdracht zo mooi: samenwerken met veel mensen die dezelfde ambitie delen. Natuurlijk is het ook wel eens lastig, maar het is gewoon ontzettend leuk om met elkaar te bedenken hoe de centrale examinering er in 2030 uit kan zien.’

‘Ik durfde de champagne niet koud te zetten’

‘Wie kan nou zeggen dat ie op zijn 38ste nog een vwo-certificaat wiskunde A heeft gehaald?’, roept Zsuzsika triomfantelijk. Ze heeft zojuist van de locatievoorzitter in Tilburg te horen gekregen dat ze een 5,8 voor haar mondelinge college-examen had. Samen met een 5,7 voor haar centraal schriftelijke examen is dat een zes en dat betekent een certificaat. Met een grote glimlach neemt Zsuzsika dat dan ook in ontvangst. Uiteraard hoort daar een foto bij de feestelijke ballonnenboog bij.

Een paar uur voor dat moment is Zsuzsika Bruins-Ouwinga het schoolgebouw van het 2College Cobbenhagen binnengestapt. Dit is één van de plekken waar in de zomer de mondelinge college-examens van de staatsexamens vo worden afgenomen. Zsuzsika hoopt hier vandaag een periode van twee jaar af te sluiten. Ze wil heel graag een vwo-certificaat voor wiskunde A halen. Als dat lukt, kan ze hopelijk een universitaire studie onderwijskunde in ongeveer drie en een half jaar afronden. En dat zou niet bepaald haar eerste studie zijn. ‘Ik heb eerder de lerarenopleiding biologie afgerond en een post hbo onderwijsmanagement. Daar wil ik nu dus nog onderwijskunde aan toevoegen.’

Lievelingetje

In 2024 heeft Zsuzsika ook geprobeerd om het certificaat wiskunde A te halen. Dat lukte toen niet. Ze haalde haar mondelinge college-examen niet. Daarom besloot Zsuzsika het deze keer anders aan te pakken. ‘Ik heb vorig jaar ervaring opgedaan met wat ik tijdens een mondeling kan verwachten.

Dus daar kon ik me nu beter op voorbereiden. Aangezien ik zelf ook les geef op een middelbare school, ben ik, als mijn rooster het toeliet, bij de examenklas vwo in de les aangeschoven. Dat was de eerste keer wel een beetje gek, want leerlingen keken echt zo van: wat doet die daar nou?', lacht Zsuzsika. Met een nog grotere glimlach vervolgt ze haar verhaal: 'De eerste week hadden we huiswerk en ik was de enige die het af had. Iedereen keek me zo aan van: het lievelingetje van de meester. Maar goed, het heeft me wel geholpen, want ik heb mijn papiertje.' Ondanks de gedegen voorbereiding was dat geen gelopen race. 'Ik had champagne, maar deze durfde ik niet van tevoren koud te zetten. Uiteindelijk heb ik er wel een drankje op gedaan hoor, want het is tenslotte niet niks.'

Ambitie

En nu lonkt dus weer het volgende studie-avontuur. 'Ik ben vrij ambitieus', zegt Zsuzsika. 'Daarnaast beheer ik graag mijn eigen agenda. Met deze studie kan ik in de toekomst als zelfstandige projecten gaan doen. Ik kan me bijvoorbeeld laten inhuren door andere scholen. Het geeft me de vrijheid, zonder dat ik afhankelijk ben van de schoolvakanties. Uiteindelijk wil ik een soort eigen adviesbureau en dan het liefst zo veel mogelijk richtingen op. Er gaat een moment komen dat ik geen les meer ga geven. Dat ga ik wel missen. En ik ben ook gek op mijn schooltje, waar ik al vijftien jaar werk, maar ik wil dus graag op een andere schaal iets betekenen dan voor de klas.'

‘Met inzet kom je ver’

Sinds 2022 is programma I (taalniveau B1) van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (Nt2) onderdeel van de inburgering. Voor de meeste inburgeraars is dit het verplichte examen om te laten zien dat ze voldoende Nederlands beheersen. Een goede voorbereiding op het examen is belangrijk. Nt2-docent Nicole Olieman begeleidt dagelijks inburgeraars op weg naar dit taalexamen.

Voor Nicole is taaldocent de mooiste baan van de wereld. Ze geeft les op meerdere taalscholen aan kleine groepen asielmigranten, gezinsmigranten en expats. ‘Al deze mensen willen graag. Door het leren van de taal gaan ze zich beter voelen. Ze krijgen meer contact en worden zelfverzekerder.’

In haar inburgeringsgroepen zitten mensen uit bijvoorbeeld Syrië, Afghanistan, Iran, Eritrea, Turkije, Marokko, Jemen en de Filipijnen. Die diversiteit waardeert ze. ‘Al die verschillende culturen in een lokaal vind ik erg inspirerend.’

Traject inburgeraars B1-route

Het staatsexamen Nt2 programma I (B1) is verplicht voor iedereen die de B1-route en de onderwijs-route volgt. Dit zijn twee trajecten binnen de nieuwe Wet inburgering. Voor 2022 was taalniveau A2 het verplichte eindniveau. Als inburgeraars tenminste 600 uur Nederlandse lessen hebben gevolgd en B1 niet haalbaar is, kunnen ze het examen op A2-niveau doen. Alleen mensen in de Z-route, bedoeld voor inburgeringsplichtigen waarvoor de B1- of onderwijsroute te moeilijk is, hoeven geen examen te doen. Zij werken aan taal op A1- of richting A2-niveau.

Nicole ziet wekelijks inburgeraars in de B1-route. Via een intake wordt gekeken naar leerbaarheid: hoe makkelijk iemand leert. Cursisten met studie-ervaring en een hoge leerbaarheid, komen in de snellere groep terecht. ‘Die geef ik bijvoorbeeld als huiswerk: kijk naar het Klokhuis, luister Radio 1, leen B1-boekjes bij de bieb. En ze doen dat ook.’ Een hoge leerbaarheid betekent niet altijd dat het lukt. ‘Zeker bij asielmigranten kunnen trauma of gezondheidsproblemen ervoor zorgen dat het leren toch niet soepel gaat.’

Veel cursisten hebben bovendien weinig of onderbroken scholing gehad. ‘Dan kan B1 een grote uitdaging zijn.’ Cursisten met een lagere leerbaarheid krijgen meer tijd. ‘Als ik hen vraag het Klokhuis te kijken, dan komt het er niet altijd van. Ik laat het daarom in de klas zien, stel vragen en probeer ze zo te motiveren’, legt ze uit.

Bij de intake wordt ook gekeken naar alfabetisering: of iemand kan lezen en schrijven in het Latijnse schrift. ‘Sommige cursisten zijn gealfabetiseerd in een ander schrift, zoals het Arabisch. Dan moeten mensen hier opnieuw leren lezen en schrijven.’

Voorbereiding op het examen

Nicole vindt het goed dat mensen worden aangemoedigd om een hoger taalniveau te halen, maar benadrukt dat het einddoel per persoon verschilt. Sommige cursisten halen amper A1, anderen redden A2 of hoger. ‘Je moet zo goed mogelijk Nederlands leren en zo ver gaan als je kunt. Met inzet kom je ver’, weet ze. Zo begeleidde ze mbo-opgeleide cursisten die in Nederland wilden studeren. ‘Sommigen haalden het staatsexamen Nt2 net wel, anderen net niet, maar ze kunnen prima functioneren.’
Wel waarschuwt ze: ‘Als je het A2-examen hebt gehaald en thuis blijft en alleen je eigen taal spreekt, ben je het zo weer kwijt.’

Een gedegen voorbereiding op het examen is cruciaal. ‘Spreekexamens neem ik op. Daarna luisteren cursisten het terug en geef ik feedback. Lezen en schrijven oefenen we zoals bij het staatsexamen: 100 minuten, woordenboek erbij, tafels apart. Het luisterexamen doen we ook. Zo ervaren ze hoe zwaar het is om zo lang te focussen. Veel mensen onderschatten dat.’

Er zijn veel factoren van invloed

In haar lessen varieert ze veel. ‘Ik geef vaak spreekopdrachten in duo’s. Lesgeven is niet alleen grammatica uitleggen, maar ook samen oefenen, praten en fouten maken. Ook expats die de taal begrijpen durven soms nog niet te praten. Dan zit het niet in de kennis, maar in de drempel.’

De uitkomsten zijn niet altijd te voorspellen. ‘Soms denk je: dit gaat hem niet worden, en dan halen ze het. Of andersom. Dat kan.’ Welke vaardigheid het lastigst is, verschilt per cursist: voor de één is dat spreken, voor de ander luisteren, lezen of schrijven. Nervositeit speelt ook mee. Nicole noemt een cursist die alles haalde, behalve spreken. ‘Hij had geen taalmaatje, geen contact met Nederlanders en oefende niet hardop. Dus hij slaagde voor alle onderdelen, behalve spreken.’

Volgens Nicole zijn contacten buiten de klas essentieel voor taalontwikkeling. ‘Een taalmaatje, een buddy, iemand met wie je echt oefent, helpt meer dan alleen taalles.’ Ze stimuleert cursisten rond A2-niveau om stage te lopen. ‘Het liefst op een plek waar ze later misschien willen werken. Dat stimuleert om beter Nederlands te leren omdat ze met collega’s moeten spreken.’

Belang van betrokken docenten

Aan collega-docenten wil ze meegeven: ‘Bereid je cursisten goed voor. Laat ze het examen echt ervaren zoals het ook op de examenlocatie van DUO gebeurt. Simuleer de toetsomstandigheden, zodat ze weten wat ze kunnen verwachten.’

Naast een goede voorbereiding is betrokkenheid van de docent minstens zo belangrijk. ‘Cursisten zeggen dat ik met mijn hart lesgeef.’ Nicole houdt graag contact met haar cursisten. ‘Ik wil altijd weten of ze geslaagd zijn. Ik moet soms mijn huilen inhouden als ik na maanden afscheid neem. Je gaat na zo’n tijd om cursisten geven.’

‘Wij zijn de stem uit het klaslokaal’

Wat doet een klankbordgroep van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) en waarom is dat zulk belangrijk werk? Docenten Nederlands Pleun van der Zwalum van het Technova College in Ede en Marjo van Giersbergen van het Koning Willem I College in Den Bosch, tevens voorzitter van de examencommissie, delen hun ervaringen als deelnemers aan de klankbordgroep Nederlands 3F mbo.

’Een klankbordgroep is de brug tussen beleid en praktijk,’ legt Pleun uit. ‘We brengen de klas naar het CvTE en andersom. Zo zijn we de stem van onze studenten en de docenten Nederlands.’ Marjo vult aan: ‘Wij zijn niet direct betrokken bij het maken van examens, maar kijken ernaar vanuit een bredere blik: het perspectief van de zijkant. Met de inzichten uit een klankbordgroep kunnen centrale examens beter aansluiten bij de interesses en belevingswereld van studenten. Maar je neemt andersom ook nieuwe inzichten mee terug naar school.’

Van data tot huiswerk

De klankbordgroep bespreekt onderwerpen die de praktijk van het mbo direct raken. ‘We krijgen soms huiswerkopdrachten,’ vertelt Marjo. ‘Dan analyseren we data van onze eigen scholen en bespreken we samen wat we daarin zien.’ Zo onderzoeken we bijvoorbeeld of bbl-studenten (beroepsbegeleidende leerweg) anders presteren dan bol-studenten (beroepsopleidende leerweg), of bepaalde afdelingen structureel beter scoren, en hoe instellingsexamens zich verhouden tot het centraal examen.

De huiswerkopdrachten kunnen pittig zijn. ‘We moesten ooit betogende leesteksten zoeken die geschikt zouden zijn als examenmateriaal. Dat leek eenvoudig, maar bleek bijna onmogelijk. De teksten moesten namelijk voldoen aan alle criteria die Stichting Cito hiervoor hanteert. Tijdens het beoordelen kwam bijna geen van onze teksten door de selectie. Dan realiseer je je pas hoe complex het is om een goed examen samen te stellen,’ zegt Pleun.

Diverse groep, echte invloed

Pleun meldde zich aan toen het CvTE vier jaar geleden een oproep deed. ‘Het CvTE zocht docenten uit allerlei hoeken, zodat we samen een goed beeld van het mbo vormen. Inmiddels is de groep stabiel en dat maakt de gesprekken leuker én scherper.’

Marjo sloot zich aan met het doel invloed uit te oefenen op het beleid van de centrale examens. ‘Ik moet zeggen dat dat hooguit indirect is,’ lacht ze. ‘Maar wat wij bespreken, komt wel echt terug in de adviezen van het CvTE. Zo reageerden we op het adviesrapport van de Expertgroep Nieuwe taaleisen in het MBO. Onze inbreng zie je letterlijk terug in het advies aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Dat geeft het gevoel dat je stem ertoe doet.’

Meer begrip voor het proces

De deelname aan de klankbordgroep heeft hun kijk op centrale examens positief veranderd. ‘Eerlijk gezegd had ik wel een mening over sommige centrale examens,’ zegt Pleun. ‘Teksten staan ver bij de studenten vandaan, of zijn niet helemaal van deze tijd. Maar als je ziet aan welke eisen een examen moet voldoen, snap je pas hoe zorgvuldig het wordt samengesteld en wat een werk het is. Mijn mening is daardoor milder geworden en ik heb meer respect gekregen voor het proces.’

Verrassende ontdekkingen

Marjo beaamt dat. Daarnaast deed ze nog een andere ontdekking. ‘Het verraste me hoe een groep studenten heel constant scoort. Dus dat bijvoorbeeld een groep techniekstudenten, over het algemeen, als je naar elke periode kijkt, eenzelfde gemiddelde cijfer haalt. Dat laat zien dat de examens betrouwbaar en uitgebalanceerd zijn. Ik snap nu ook beter waarom sommige keuzes worden gemaakt en waarom examenteksten neutraal van onderwerp zijn: studenten moeten eerlijk worden beoordeeld, zonder emotionele beïnvloeding.’

De deelname aan de klankbordgroep brengt ook andere nieuwe ontdekkingen met zich mee. ‘Het mooiste is hoeveel we van elkaar leren,’ zegt Pleun. ‘Iedereen werkt op een andere school, maar we lopen tegen dezelfde uitdagingen aan. Het houdt je scherp en zorgt voor zelfreflectie. Soms merk ik dat ik misschien te streng ben voor studenten.’

Marjo was vooral verrast toen ze tijdens een eigen onderzoek stuitte op een onverwachte conclusie in de cijfers. ‘Als docent zou je denken dat er een duidelijke correlatie bestaat tussen het instellingsexamen Schrijven en het centraal examen Lezen/kijk-luisteren. Beide toetsen spreken vaardigheden van studenten aan, die in elkaars verlengde liggen; zou je verwachten. Maar toen ik de data bekeek, kon ik geen verband ontdekken tussen de scores. Zelfs met alle gegevens die ik als lid van de examencommissie tot mijn beschikking heb, was die correlatie niet aantoonbaar. Dat vond ik een bijzondere uitkomst.’

Meedoen? Blijf nieuwsgierig en vraag door

Voor wie overweegt lid te worden van een klankbordgroep hebben de docenten een paar belangrijke tips. ‘Blijf nieuwsgierig,’ zegt Pleun. ‘Vraag door, ook naar waarom dingen gaan zoals ze gaan. En wees kritisch. Reflecteer op jezelf en breng altijd de praktijk vanuit je klas mee, daar ben je tenslotte voor.’

Marjo benadrukt dat deelname tijd kost. ‘Ook al komen we maar drie of vier keer per jaar bij elkaar, het werk kan behoorlijk intensief zijn. Vooral bij analyses of het doorgronden van adviesrapporten. Soms ben je een halve dag bezig om bijvoorbeeld data te verzamelen, te koppelen en inzichtelijk te maken. Toch ervaar ik dat niet als vervelend. Ik plan het in mijn agenda en vind het juist leuk om diepgaand te werken. Als je echt wilt reflecteren op een rapport, moet je er gewoon de tijd voor nemen. Het is niet iets wat je even tussendoor doet. Maar de inzichten die je uit deelname aan een klankbordgroep haalt, maken de investering meer dan de moeite waard.’

De kracht van wisselwerking

Beide docenten zijn enthousiast over hun werk in de klankbordgroep. ‘Het heeft me veel gebracht,’ zegt Pleun. ‘Ik kan nu beter aan collega’s en studenten uitleggen hoe examens tot stand komen, een completer plaatje schetsen en meer begrip voor het proces kweken. Het is ook gewoon leuk om te doen. Ik zou het iedereen aanraden.’

Marjo vult aan: ‘Het is een mooie combinatie van lesgeven en betrokken zijn bij examenbeleid. Je ziet wat er speelt in het veld en op beleidsniveau en kunt die inzichten direct terugbrengen naar school. Die wisselwerking maakt het werk zo waardevol.’

‘Dit werk verrijkt je kijk op het onderwijs’

Betere ambassadeurs dan Roos en Gerdien kun je niet hebben. Beide docenten zitten namens het College voor Toetsen in Examens (CvTE) in een syllabuscommissie. Roos Euverman doet dat als docent Duits (vmbo) voor de moderne vreemde talen en Gerdien van der Veer zit als docent biologie (vmbo) in de syllabuscommissie biologie. Komende jaren zijn verschillende van dit soort commissies druk bezig om syllabi te actualiseren. In deze syllabi staat wat leerlingen voor hun centrale examens moeten kennen en kunnen.

Toen Roos de vacature voorbij zag komen, dacht ze gelijk ‘dat wil ik!’. Roos geeft Duits op het Zone college in Twello, maar wilde meer dan alleen lesgeven. ‘Ik wil wat meer betekenen, niet alleen voor mijn leerlingen, maar ook voor mezelf, de deuren naar de wereld opengooien. Ik merk dat een vmbo-school best wel gesloten kan zijn, terwijl het voor iedereen goed en leerzaam kan zijn ook andere inzichten op te doen’. Gerdien wil dat uiteraard ook en haar sollicitatie was eigenlijk een vervolgstap op een eerder traject. ‘Ik heb in de vakvernieuwingscommissie van SLO gezeten. Deze commissie bekijkt wat er in het volledige examenprogramma moet komen. Een syllabuscommissie gaat vervolgens het deel voor de centrale examens verder uitwerken. Omdat ik dus al wat dieper in de materie zat, wilde ik hier graag verder mee’. Gerdien is docent op het Stedelijk Inova in Enschede en net als Roos geeft ze les aan vmbo-leerlingen. ‘Ik kom op voor de belangen van de gl/tl-leerlingen, ik wil dat de syllabus in begrijpelijke taal geschreven is. Daarnaast kijk ik graag met een vernieuwende blik naar het onderwijs’.

Verantwoordelijkheid

Beide docenten zijn ongeveer één dag in de week kwijt aan het werk in de syllabuscommissie. Soms online en soms komen de docenten uit een commissie ook bij elkaar om bijvoorbeeld eindtermen verder te specificeren. Voor deze dag zijn ze vrijgesteld van schoolwerk. Gerdien: ‘Mijn teamleider stimuleert heel erg om naast het lesgeven met andere onderwijsgerelateerde zaken buiten de school bezig te zijn. Hierdoor wordt het onderwijs alleen maar beter. Ik heb echt het idee dat ik een positieve bijdrage lever aan onderwijsontwikkeling’. Roos vult aan: ‘ik wil graag het veld een beetje prikkelen en wakker schudden. Wij laten zien wat we als commissie bedacht hebben, vind daar maar iets van. Zijn er onduidelijkheden in de specificaties? Stel vragen!’ Vooral de samenwerking vindt Roos heel fijn. ‘Het is heel leuk om met gelijkgestemden bezig te zijn met het onderwijs van de toekomst. Dat levert me veel ideeën op waar ik nu al iets mee kan. Gerdien zegt: Ik schrijf mee met het oog op mijn eigen kinderen. Zij zijn nu nog jong, maar zitten over tien jaar op de middelbare school. Dan krijgen ze les van docenten die met deze syllabus of een afgeleide daarvan werken. Ik voel de verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat die syllabus echt goed is’.

‘Je wordt een leukere docent’

Op de vraag waarom iedere docent dit soort werk zou ‘moeten’ doen, hebben beide docenten een duidelijk antwoord. Roos: ‘Iedere docent zou dit moeten doen, want het verrijkt je kijk op het onderwijs. Ik leer er heel veel van. Hoe andere docenten dingen aanpakken in hun lessen. Ik ben vereerd dat ik een bijdrage mag leveren aan de toekomst van het onderwijs. En het is heel leerzaam om te zien wat ik nu goed doe, maar ook wat misschien niet helemaal goed doe, dat maakt eigenlijk niet uit. Ik leer veel’. Gerdien beaamt dat: ‘Dit werk is goed om te doen, omdat er zoveel meer is dan de school waarin je rondloopt. Je komt met zoveel mensen in contact die leerlingen een warm hart toe dragen. Hierdoor word je zelf een veel leukere docent. Ik geloof dat als je je blijft ontwikkelen, je veel verder komt. Ook in je eigen onderwijs’.

Hoofdstuk 2:
Taken, feiten en cijfers

2.1 Staatsexamens vo

De staatsexamens vo voor vmbo, havo en vwo bestaan uit twee onderdelen: het centraal examen vo en het college-examen. Het college-examen bestaat uit een mondeling examen, bij een aantal vakken aangevuld met een schriftelijk of praktisch college-examen. Het CvTE is onder andere verantwoordelijk voor het vaststellen van het examenreglement, het programma van toetsing en afsluiting, het organiseren, afnemen en beoordelen van de examens, de benoeming van examenfunctionarissen en het vaststellen van de uitslag en het uitreiken van diploma's en certificaten.

Terugblik 2025

Tabel 1 Aantal kandidaten staatsexamens vo

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal aantal kandidaten vso	3.632	3.680	3.667	3.756	3.553
Totaal aantal kandidaten vo	3.131	2.763	2.891	3.197	3.428
Totaal aantal kandidaten BES	84	104	80	93	101
Totaal aantal kandidaten	**6.847**	**6.547**	**6.638**	**7.046**	**7.082**

Kandidaten die deelnemen aan het staatsexamen zijn grofweg in drie groepen te verdelen. Namelijk een groep kandidaten die onderwijs volgt op het voortgezet speciaal onderwijs (aangeduid met vso). En een meer diverse groep kandidaten (aangeduid met vo) met heel verschillende achtergronden, zoals kandidaten die zich individueel, zelfstandig op een examen voorbereiden en kandidaten die op een school voor particulier onderwijs zitten. De derde groep kandidaten bevindt zich in Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba (aangeduid met BES). De groep BES-examenkandidaten is relatief klein. In 2025 waren er 101 kandidaten uit Caribisch Nederland.

Bovenstaande gegevens zijn afkomstig uit de Staatsexamenmonitor Voortgezet Onderwijs 2025 opgesteld door DUO.

Bekijk ook
- 'Tweede kans is van onschatbare waarde' | CvTE

2.2 Centrale examens vo

Het CvTE stelt voor de centrale examens vo de syllabi vast met de specificaties voor de examenstof uit het examenprogramma. Ook geven we de opdracht om de opgaven tot stand te brengen en deze vast te stellen. Daarnaast zijn we onder meer verantwoordelijk voor het bepalen van het examenrooster, de toegestane hulpmiddelen en de beoordelingsnormen. Hieronder vind je data van de centrale examens vo 2025, in vergelijking met voorgaande jaren.

Aantallen

Tabel 2 Aantal examenkandidaten per schooltype in de afgelopen jaren

Jaar	vmbo bb	vmbo kb	vmbo gl/tl	havo	vwo	Totaal
2021	15.838	27.431	54.377	58.608	41.282	**197.536**
2022	14.827	25.865	51.769	54.993	40.929	**188.383**
2023	13.465	24.031	48.893	49.804	37.381	**173.574**
2024	14.544	26.037	50.983	50.335	36.847	**178.746**
2025	13.753	24.938	50.513	48.663	35.299	**173.166**

Uit tabel 2 blijkt dat er sprake is van een dalend aantal deelnemende examenkandidaten met uitzondering van het examenjaar 2024. De data in de tabel hebben tot en met 2022 betrekking op het aantal ingeschreven kandidaten bij het begin van het cursusjaar, zoals verstrekt door DUO. Het aantal kandidaten dat elk jaar feitelijk examen doet, ligt gemiddeld genomen enkele procenten lager dan de inschrijfdata.

Scholen houden bij het opgeven van de aantallen bij DUO soms een zekere marge aan. Vanaf 2023 zijn de gegevens gebaseerd op de daadwerkelijke aantallen examenkandidaten (Bron: DUO, Examenmonitor 2023, Examenmonitor 2024 en Examenmonitor 2025).

Resultaten

Slagingspercentages per examenniveau

Het slagingspercentage per examenniveau is het resultaat van de behaalde cijfers van leerlingen op het schoolexamen en het centraal examen samen. Een analyse van de slagingspercentages per examenniveau wordt jaarlijks door DUO in de Examenmonitor Voortgezet Onderwijs gepubliceerd.

Vakvernieuwing

In 2025 hebben negen syllabuscommissies (talen, wiskunde en natuurwetenschappelijke vakken) conceptsyllabi opgeleverd in het kader van de actualisatie van de examenprogramma's. Hiermee geeft het CvTE invulling aan de wettelijke taak syllabi tot stand te brengen bij de examenprogramma's. Deze conceptsyllabi worden door SLO in het schooljaar 2025-2026 beproefd in scholen, in nauwe samenwerking met Stichting Cito en het CvTE.

Passend examineren

Het CvTE heeft binnen de sector vo een adviesfunctie als het gaat om passend examineren en is daarnaast betrokken bij de uitvoering van specifiek toegankelijke examens voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking. De besluitvorming over het variëren in afnameconditie en de uitvoering hiervan ligt binnen regulier vo bij het bevoegd gezag. Bij de staatsexamens vo heeft DUO het mandaat.

Om de informatievoorziening over passend examineren te verbeteren, is in september 2025 het Expertisepunt passend examineren vo opgericht. Met de komst van dit expertisepunt kunnen scholen en betrokken professionals met al hun vragen over passend examineren op één plek terecht. Het expertisepunt is primair gepositioneerd bij het CvTE en heeft drie taken: informeren, vraagbeantwoording en het stimuleren van de samenwerking tussen vo-vso. De komst van het expertisepunt intensiveert de huidige inzet van het CvTE op het onderwerp passend examineren en breidt deze uit (stimuleren samenwerking vo -vso).

In onderstaande tabel zie je het aantal specifiek toegankelijke examens in 2025, zowel voor kandidaten met een visuele als auditieve beperking. Je kunt hierbij denken aan braille-varianten of aan audio-descriptie van geluidsfragmenten.

Tabel 3 Aantal specifiek toegankelijke examens vo in 2025

Aantal toegankelijke examens visueel beperkten (vmbo bb t/m vwo)	Aantal toegankelijke examens auditief beperkten (vmbo bb en kb, kunstvakken)
337	495

Bekijk ook

- Verslag centrale examens vo 2025 | CvTE
- 'Een wens uit het veld is vervuld' | CvTE

2.3 Toetsen primair onderwijs

Het CvTE is verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van doorstroomtoetsen in het primair onderwijs (po) in Europees Nederland en Bonaire, en leerlingvolgsystemen (lvs) in het po in Europees en Caribisch Nederland. Daarnaast zijn we als CvTE verantwoordelijk voor het bewaken van de vergelijkbaarheid van de resultaten op de doorstroomtoetsen (de normering).

Leerlingvolgsystemen

In 2025 heeft het CvTE vier leerlingvolgsystemen beoordeeld volgens de Regeling beoordelingskader leerlingvolgsystemen toetsen po:

- Één leerlingvolgsysteem-indiening is tussentijds door de aanbieder ingetrokken;
- Vier leerlingvolgsystemen zijn gezien voor een tussentijdse check met een positief besluit als resultaat. De initiële beoordeling (voor tien jaar) van deze leerlingvolgsystemen vond circa vijf jaar geleden plaats.

Het CvTE biedt de mogelijkheid aan aanbieders om gebruik te maken van een Onderwijskundige opgave feedbackservice (OOF). Opgaven kunnen daarmee inhoudelijk worden beoordeeld voordat aanbieders deze willen gaan uitproberen. In 2025 is dit uitgevoerd voor leerlingvolgsystemen van drie Europees Nederlandse aanbieders.

Doorstroomtoetsen

In 2025 heeft het CvTE voor de zes afgenomen doorstroomtoetsen de landelijke normering vastgesteld. In totaal hebben 6.758 scholen een doorstroomtoets afgenomen bij 174.338 leerlingen. Over de landelijke toetsoverstijgende normering is in april een tussentijds beeld gepubliceerd, als vooruitblik op de terugblik normering doorstroomtoetsen 2025. In juli werd de rapportage over de normering doorstroomtoetsen gepubliceerd. Hierin zijn de resultaten op landelijk niveau en per doorstroomtoets opgenomen evenals een vergelijking met de resultaten van 2024. Hieronder vind je de tabel met daarin de verdeling over de verschillende schooltypes op basis van de normering.

Tabel 4 Aantallen en percentages toetsadviezen landelijk

Toetsadvies	Aantal leerlingen 2024	Percentage leerlingen 2024	Aantal leerlingen 2025	Percentage leerlingen 2025
pro/vmbo bb	4.276	2,5	4.245	2,4
vmbo bb/kb	26.075	15,0	26.196	15,0
vmbo kb/gl-tl	37.873	21,8	39.699	22,8
vmbo gl-tl/havo	50.412	29,0	50.651	29,1
havo/vwo	34.998	20,1	34.530	19,8
Vwo	20.419	11,7	19.017	10,9

In 2025 ontving het CvTE negen (één toetsaanbieder diende voor zowel papier als digitaal apart in) toetsen ter beoordeling voor de afname in 2026. Acht voor Europees Nederland en één voor Bonaire. Alle negen voldoen aan de kwaliteitseisen zoals gesteld in onze beoordelingskaders. Deze toetsen zijn begin 2026 afgenomen, met uitzondering van de calamiteitentoets, die alleen wordt ingezet in specifieke gevallen bij grootschalige calamiteiten.

Daarnaast heeft het CvTE voor doorstroomtoetsen van vijf Europees Nederlandse toetsaanbieders OOF's uitgevoerd. Tevens deed het CvTE hetzelfde voor opgaven van de doorstroomtoets Bonaire én het gezamenlijk anker voor de doorstroomtoetsen in Europees Nederland.

Regelingen po

In 2025 pasten we de Regeling beoordelingskader en de Regeling beoordelingsnormen voor de doorstroomtoetsen po Europees Nederland en ook de Regeling beoordelingskader voor leerlingvolgsystemen po Europees Nederland aan. De aanpassingen in alle regelingen deden we op basis van ervaringen met afgeronde beoordelingen.

Voor Caribisch Nederland rondden we een aantal regelingen af. Zo publiceerden we de Regeling toetswijzer , de Regeling beoordelingskader voor de doorstroomtoets po Bonaire en ook de Regeling beoordelingskader voor leerlingvolgsystemen po Caribisch Nederland in de Staatscourant.

Passend toetsen

In het po bewaken we als CvTE de kwaliteit en vergelijkbaarheid van het stelsel van doorstroomtoetsen. Dat doen we door jaarlijks de doorstroomtoetsen te beoordelen aan het Beoordelingskader doorstroomtoetsen. Daarin zijn onder meer criteria opgenomen voor de toegankelijkheid van toetsen. Dit om ervoor te zorgen dat de doorstroomtoetsen voor alle leerlingen goed bruikbaar zijn.

2.4 Centrale examens mbo

Het CvTE is verantwoordelijk voor de centrale examens Nederlandse taal en Engels in het mbo. Dit houdt in dat we zorgen voor de examens, inclusief de normering ervan. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor de afnameregels, afnameplanning, toegestane hulpmiddelen (kladpapier, pen, woordenboeken) en het verstrekken van informatie over de examens via examenbladmbo.nl.

Tabel 5 Aantal afnames centraal examen Nederlands

Jaar	NL2F Totaal	NL2F Regulier	NL2F DOS	NL2F VB	NL3F Totaal	NL3F Regulier	NL3F DOS	NL3F VB
2021	90.199	-	-	-	121.104	-	-	-
2022	81.648	-	-	-	110.492	-	-	-
2023	77.513	-	-	-	105.352	-	-	-
2024	76.727	-	-	-	102.940	-	-	-
2025	74.849	74.675	174	12	100.807	100.612	195	12

Tabel 6 Aantal afnames centraal examen Engels

Jaar	Engels B1 Totaal	Engels B1 Regulier	Engels B1 DOS	Engels B1 VB	Engels B2 Totaal	Engels B2 Regulier	Engels B2 DOS	Engels B2 VB
2021	110.450	-	-	-	8.678	-	-	-
2022	98.574	-	-	-	8.259	-	-	-
2023	92.837	-	-	-	7.427	-	-	-
2024	90.262	-	-	-	7.309	-	-	-
2025	87.214	87.053	161	17	6.180	6.165	15	1

VB-examens zijn voor kandidaten met een visuele beperking, DOS-examens zijn voor kandidaten met een auditieve beperking.

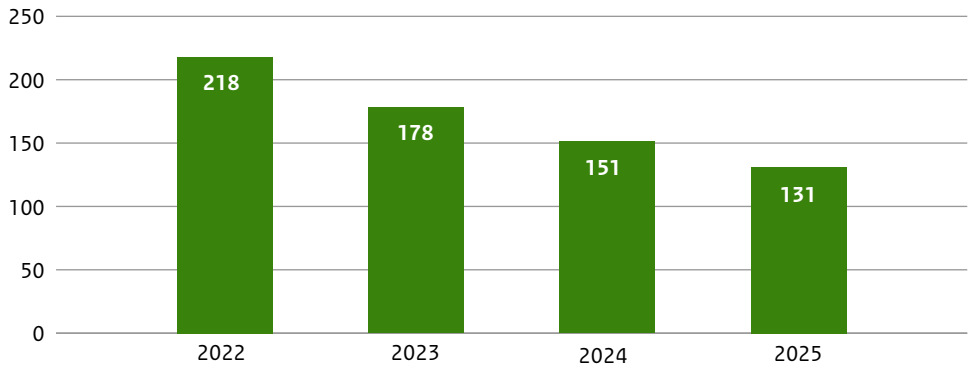
Resultaten

In 2021 heeft naar alle waarschijnlijkheid een inhaalslag van de examenafnames plaatsgevonden. Het totaal aantal afnames in dat jaar ligt gemiddeld genomen veel hoger. Het totaal aantal afnames per examen daalt sinds 2022. Een verklaring hiervoor is dat het aantal mbo-studenten op niveau 2, 3 en 4 afneemt. Naast een daling in de mbo-populatie wordt bij niveau 4-kandidaten ook steeds minder vaak Engels op een hoger niveau (B2) geëxamineerd. Uit gesprekken met instellingen blijkt dat dit enerzijds te maken heeft met de motivatie van studenten en anderzijds dat examineren op een hoger niveau niet altijd door instellingen gestimuleerd en gefaciliteerd wordt.

Passend examineren

Binnen de sector mbo is het CvTE is verantwoordelijk voor de regelgeving voor passend examineren. We publiceren jaarlijks de brochure passend examineren in het mbo en organiseren jaarlijks een webinar om het mbo te informeren over deze regels en mogelijkheden voor passend examineren. Daarnaast heeft het CvTE een adviesfunctie richting het mbo. Ieder jaar komen er minder vragen binnen via Officeheart (zie figuur 1). De afname lijkt samen te hangen met meer duidelijkheid in het veld over de regels voor passend examineren.

Figuur 1 Aantal adviesvragen 2025

Ook zorgt het CvTE voor (aangepaste) toegankelijke examens voor studenten met een auditieve beperking (DOS-examens) en voor studenten met een visuele beperking (VB-examens). Tabel 7 geeft een overzicht van het aantal aangepaste examens dat in 2025 is afgenomen.

Tabel 7: Aantallen aangepaste examens 2025

Examen	DOS-examens	VB-examens
Nederlands 2F	174	12
Nederlands 3F	195	12
Engels B1	161	17
Engels B2	15	1

Bekijk ook

- Examenverslag mbo 2024-2025 gepubliceerd | Examenbladmbo.nl

2.5 Staatsexamen Nt2

Het CvTE is verantwoordelijk voor de inhoud en de organisatie van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (Nt2). We zorgen ervoor dat opgaven en examens worden vastgesteld, dat kandidaten zich kunnen inschrijven en dat zij certificaten en diploma's ontvangen.

Er zijn twee niveaus waarop het examen afgelegd kan worden. Programma I is bedoeld voor mensen die willen werken of studeren op mbo 3-niveau of mbo 4-niveau. Het niveau is te vergelijken met taalniveau B1.

Programma II is voor mensen die willen studeren of werken op hbo- of universitair niveau. Het niveau is te vergelijken met taalniveau B2.

De examenprogramma's bestaan elk uit vier onderdelen: Lezen, Luisteren, Schrijven en Spreken.
De inhoud en taken van het examen zijn gericht op situaties die voorkomen in opleiding, werk en het dagelijks leven. Kandidaten die voor alle vier de examenonderdelen zijn geslaagd, krijgen het diploma staatsexamen Nt2. Kandidaten kunnen meerdere malen aan één of meer onderdelen van het examen deelnemen.

Tabel 8 Aantal afnames staatsexamen Nt2

Jaar	Programma I	Programma II	Totaal
2021	12.484	14.826	27.310
2022	13.997	15.410	29.407
2023	17.221	17.555	34.776
2024	39.380	20.806	60.186
2025	**73.374**	**22.268**	**95.642**

In de aantallen afnames zien we een forse stijging ten opzichte van het voorgaande jaar, namelijk 35.456 meer afnames, een stijging van 59%. Dit is het gevolg van de nieuwe Wet Inburgering 2021, waarin het staatsexamen Nt2 is aangewezen als het examen op niveau B1 en B2 voor inburgeringsplichtigen. De stijging is het grootst bij programma I, omdat B1 het streefniveau is in de nieuwe wet inburgering 2021. Het CvTE heeft in 2025 extra examens ingezet om zo de capaciteit te vergroten.

Tabel 9 Slagingspercentages staatsexamen Nt2, programma I

Jaar	Spreken	Luisteren	Schrijven	Lezen	Gemiddeld
2021	56%	66%	65%	58%	61%
2022	57%	65%	66%	53%	60%
2023	54%	62%	66%	55%	59%
2024	57%	52%	70%	53%	58%
2025	**53%**	**43%**	**62%**	**44%**	**51%**

De percentages bij alle vaardigheden zijn gedaald. We hebben hier op dit moment helaas geen verklaring voor. Wel constateren we dat het aandeel herkansers het afgelopen jaar is gestegen ten opzichte van vorig jaar. We monitoren de slagingspercentages en zullen daar onderzoek naar laten doen.

Tabel 10 Slagingspercentages staatsexamen Nt2, programma II

Jaar	Spreken	Luisteren	Schrijven	Lezen	Gemiddeld
2021	73%	67%	69%	59%	67%
2022	72%	60%	64%	59%	64%
2023	57%	62%	65%	56%	60%
2024	57%	56%	66%	54%	58%
2025	**59%**	**60%**	**68%**	**53%**	**60%**

De slagingspercentages bij programma II zijn vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Fraudekwestie examen Spreken

In augustus 2025 is er fraude geconstateerd bij het staatsexamen Nt2 Spreken. Er werd ontdekt dat examenvragen gedeeld waren in een Whatsapp-groep waarin honderden personen zaten. Een deel van de kandidaten heeft hierdoor met voorkennis het examen kunnen maken. Wij konden daardoor geen eerlijke resultaten berekenen en we hebben daarom het examen ongeldig verklaard voor alle kandidaten van die dag. Daarnaast zijn alle examens Spreken die in de middag gepland stonden, geannuleerd. Verder monitoren we altijd na elke afname de resultaten maar zien daar geen indicaties, zoals een sterke stijging in slagingspercentages, voor fraude.

Als gevolg van de geconstateerde fraude nemen we tijdelijk minder examens Spreken af. Daardoor kunnen kandidaten die in de ochtend examen hebben gedaan, geen opgaven meer doorgeven aan kandidaten die in de middag het examen afleggen. We werken samen met de ketenpartners aan een langetermijnoplossing, zodat we het examen Spreken zo snel mogelijk weer op volle sterkte kunnen afnemen. We onderzoeken hoe en of we de examensystematiek kunnen wijzigen en we bekijken samen met DUO welke aanpassingen nodig zijn op de examenlocaties en van de digitale systemen.

Passend examineren

Naast het reguliere staatsexamen Nt2 worden ook aangepaste staatsexamens Nt2 afgenomen. Deze examens worden aangeboden aan kandidaten met bijvoorbeeld dyslexie of een fysieke beperking. Het CvTE is bij het staatsexamen Nt2 ook verantwoordelijk voor de besluitvorming over de inzet van de aanpassingen. Deze besluitvorming is gemandateerd aan DUO. In tabel 11 staat het aantal aangepaste afnames weergegeven. Per programma zijn de afnames van de vaardigheden Spreken, Luisteren, Schrijven en Lezen bij elkaar opgeteld weergegeven.

Tabel 11 Aantal aangepaste afnames bij het staatsexamen Nt2

Jaar	Programma I	Programma II	Totaal
2021	29	83	112
2022	33	72	105
2023	52	75	127
2024	107	134	241
2025	**219**	**158**	**377**

We zien sinds 2022 een stijging in het aantal aangepaste afnames van het staatsexamen Nt2. In 2025 zijn er 136 meer aangepaste examens afgenomen dan in 2024, een stijging van 56%. Dit houdt verband met de algemene stijging in het aantal kandidaten in het kader van de nieuwe wet inburgering 2021.

2.6 Communicatie en dienstverlening

2.6.1 Klantcontact

Gedurende het hele jaar beantwoordt team klantcontact vragen in uiteenlopende categorieën. In de maanden april tot en met juni fungeert klantcontact als examenlijn. In onderstaande tabel staat een overzicht van de meldingen in 2025 t.o.v. de meldingen uit 2024.

Tabel 12 Aantal meldingen klantcontact

Onderwerp	Aantal 2025	Percentage van totaal 2025	Aantal 2024	Percentage van totaal 2024
Computerexamens	22	0,4	36	0,7
centrale examens mbo	324	5,9	355	7,3
staatsexamens vo	67	1,2	108	2,2
staatsexamens nt2	665	12,2	810	16,7
centrale eindtoets po	29	0,5	52	1,1
centrale examens vo	3206	58,6	3374	69,7
Expertisepunt passend examineren vo	168	3,1	0	0,0
examenleiding stex vo	141	2,6	0	0,0
MijnExamenblad	639	11,7	0	0,0
MijnExamenbladmbo	36	0,7	0	0,0
klacht/ bezwaar/ beroep	6	0,1	2	0,0
algemeen CvTE	65	1,2	50	1,0
woordvoering	72	1,3	12	0,2
mailings/ examenblad	33	0,6	44	0,9
Totaal	**5473**	**100,0**	**4843**	**100,0**

De meeste vragen die bij klantcontact binnenkomen zijn vo-gerelateerd. Van de 3206 meldingen zijn er in totaal 828 vragen die gingen over passend toetsen en examineren. Per september is het expertisepunt passend examineren opgericht. Hier zijn 168 meldingen binnengekomen via het contactformulier op deze website.

Vanaf 2025 zijn voor het eerst ook vragen over MijnExamenblad en MijnExamenbladmbo geregistreerd in het registratiesysteem. Dit geldt ook voor vragen van de examenleiding over staatsexamens vo. Daarnaast zijn vragen die binnenkwamen voor woordvoering anders geregistreerd. Voorheen was dat alleen op hoofdvraag, nu zijn ook vervolgvragen geregistreerd. Daardoor is beter inzichtelijk hoeveel vragen er daadwerkelijk zijn binnengekomen.

2.6.2 Communicatiemiddelen

Corporate communicatiekanalen

- Website: www.cvte.nl
- Klantcontact: info@cvte.nl
- LinkedIn: https://www.linkedin.com/company/college-voor-toetsen-en-examens
- Instagram: www.instagram.com/hetcvte
- YouTube: Het College voor Toetsen en Examens - YouTube

Primair onderwijs

- www.cvtetoetsenpo.nl – informatie over onze taken in het primair onderwijs: processen, genomen besluiten en regelingen.

Middelbaar beroepsonderwijs

- www.examenbladmbo.nl – hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee instellingen en examencommissies gericht geïnformeerd kunnen worden over de centrale examens Nederlandse taal en Engels.
- Voorbeeldmateriaal is beschikbaar via https://mbo-oefenomgeving.facet.onl/

Staatsexamen Nt2

- www.staatsexamensnt2.nl – examenrooster, inhoudelijke informatie over het staatsexamen Nt2, wat er van deelnemers verwacht wordt en staatsexamenregelingen en -procedures
- Halfjaarlijkse nieuwsbrief over het staatsexamen Nt2
- Voorbeeldmateriaal voor alle vaardigheden en openbare opgaven Schrijven I en II en Spreken I en II is beschikbaar via https://nt2-oefenomgeving.facet.onl
- Facebook: https://www.facebook.com/StaatsexamensNt2

Voortgezet onderwijs

- www.examenblad.nl – hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee scholen, examensecretarissen en docenten gericht geïnformeerd worden
- Publicatie septembermededeling, februari- en maartaanvulling 2025 op examenblad.nl
- Examenlijn voor vragen van docenten gedurende afnameperiode via info@cvte.nl
- www.mijneindexamen.nl – informatie voor eindexamenleerlingen
- Video over docentbetrokkenheid op ons YouTube-kanaal
- Nieuwsbrief aan commissieleden en voorzitters (elk kwartaal)
- Persmap over de centrale examens. Deze wordt naar journalisten gemaild en staat op cvte.nl.
- Expertisepunt passend examineren vo: Home | Expertisepunt passend examineren vo
- Ledendag voor commissieleden

Staatsexamens vo

- www.staatsexamensvo.nl - voor algemene informatie over de staatsexamens vo
- Praktische zaken als aanmelden, staatsexamenregelingen, vakinformatie en procedures vind je via Staatsexamen vo - DUO
- Vacatures voor de staatsexamens vo vind je via Staatsexamens vo vacatures | 2026 | Examenblad.nl
- Er is een aparte pagina voor kandidaten staatsexamens vo op mijneindexamen.nl: Staatsexamen Mijn eindexamen
- Vier digitale nieuwsbrieven voor examenbetrokkenen
- Examenplein: http://examenplein.cvte.nl
- Verschillende activiteiten zoals de vlagstafette, workshops, een bijeenkomst voor contactpersonen van vso-scholen en de Informatie & Instructiedagen

2.7 Juridische zaken

Regelingen

Het CvTE stelt jaarlijks een aantal regelingen en besluiten vast, onder meer over de examenopgaven, correctiemodellen, beoordeling, normering en over het erkennen van doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen.

Voor zijn taak bij het afnemen van de staatsexamens stelt het CvTE onder meer jaarlijks de programma's voor toetsing en afronding (pta) vast voor het vo en de examenreglementen voor zowel de staatsexamens vo als het staatsexamen Nt2. Afgelopen jaar heeft het CvTE tevens besloten drie

doorstroomtoetsen voor het po te erkennen: de doorstroomtoets AMN, de Dia Doorstroomtoets en de doorstroomtoets voor Bonaire. Het CvTE heeft dit jaar twintig regelingen en besluiten vastgesteld, die in de Staatscourant zijn gepubliceerd.

Tabel 13 Regelingen en besluiten

Nr	Korte omschrijving regeling	Publicatie	Publicatie-datum
1	Regeling aangewezen vakken tweede tijdvak centrale examens vo 2025	Staatscourant 2025, 5278	12-2-2025
2	Regeling toetswijzer doorstroomtoets po Bonaire	Staatscourant 2025, 5279	12-2-2025
3	Wijziging van het besluit Rooster voor de centrale examens voortgezet onderwijs in 2025 in verband met de vaststelling van het rooster voor het tweede tijdvak	Staatscourant 2025, 5275	12-2-2025
4	Wijziging van de Regeling beoordelingsnormen doorstroomtoetsen PO in verband met de samenvoeging van die regeling met de beleidsregels het normeringshandboek en het handboek gezamenlijk anker	Staatscourant 2025, 7385	28-2-2025
5	Wijziging van de Regeling beoordelingskader voor de toetsen behorende tot leerling- en onderwijsvolgsystemen po in verband met een aantal technische verbeteringen en nader toelichting van belangrijke criteria	Staatscourant 2025, 7339	28-2-2025
6	Wijziging van de Regeling beoordelingskader doorstroomtoets po	Staatscourant 2025, 7373	28-2-2025
7	Regeling beoordelingskader doorstroomtoets po Bonaire	Staatscourant 2025, 7803	28-2-2025
8	Wijziging van de vaststelling van de beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores voor het centraal examen 2025 en de invoering van bb en kb-flex	Staatscourant 2025, 9407	19-3-2025
9	Regeling PTA staatsexamens vo 2026	Staatscourant 2025, 9386	19-3-2025
10	Wijziging van Regeling beoordelingsnormen staatsexamens vo in verband met de vaststelling van de beoordelingsnormen voor de staatsexamens van 2025	Staatscourant 2025, 9405	19-3-2025
11	Regeling beoordelingskader voor de toetsen behorende tot leerling- en onderwijsvolgsystemen po BES	Staatscourant 2025, 12741	14-4-2025
12	Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2027	Staatscourant 2025, 22373	2-7-2025
13	Regeling examenreglement staatsexamen Nt2 2026	Staatscourant 2025, 22377	2-7-2025
14	Besluit Aanmeldprocedure staatsexamen Nt2 2027	Staatscourant 2025, 22378	2-7-2025
15	Rooster voor de centrale examens voortgezet onderwijs in 2027	Staatscourant 2025, 22375	2-7-2025
16	Regeling examenreglement staatsexamens vo	Staatscourant 2025, 22376	2-7-2025
17	Besluit tijdvakken centrale examinering mbo, studiejaar 2026–2027	Staatscourant 2025, 22418	2-7-2025
18	Erkenning van de 'AMN doorstroomtoets' voor vier jaren met ingang van het schooljaar 2025–2026	Staatscourant 2025, 32079	23-9-2025
19	Erkenning van de 'Dia Doorstroomtoets' voor vier jaren met ingang van het schooljaar 2025–2026	Staatscourant 2025, 32124	23-9-2025
20	Erkenning van de 'Doorstroomtoets Bonaire' voor vier jaren met ingang van het schooljaar 2025–2026.	Staatscourant 2025, 38442	13-11-2025

Veel van de regelingen en besluiten komen jaarlijks terug. Behoudens beperkte wijzigingen leveren zij geen bijzonderheden die het vermelden in het jaarverslag waard zijn. De werkzaamheden zijn in 2025 opnieuw uitgevoerd. Er zijn drie doorstroomtoetsen erkend voor vier jaar. Ook deze besluiten moeten worden gepubliceerd. De besluiten waarmee steeds jaarlijks wordt vastgesteld dat doorstroomtoets ook voor het komend jaar aan de regels voldoet worden niet gepubliceerd. Twee regelingen krijgen hieronder bijzondere aandacht, omdat zij buiten het reguliere patroon vallen.

Regelingen voor de beoordeling van de toetsen voor de BES

Op 1 augustus 2025 is de Wet van 9 februari 2022 tot wijziging van een aantal onderwijswetten in verband met aanpassingen op het gebied van de doorstroom van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs en wijziging van de stelselinrichting van doorstroomtoetsen en toetsen verbonden aan leerling- en onderwijsvolgsystemen in het basisonderwijs in werking getreden (Staatsblad 2022, 135). Ook is het Besluit doorstroomtoetsen po in werking getreden voor de bijzondere gemeenten buiten Europees Nederland. Voor Bonaire wordt vanaf 1 augustus 2025 voorgeschreven dat ook daar de doorstroomtoets moet worden afgenomen in groep 8, ook voor de andere twee eilanden geldt dat het bevoegd gezag gebruik moet maken van een leerlingvolgsysteem. De doorstroomtoets en de toetsen van het leerlingvolgsysteem moeten door het college worden erkend en ieder jaar zal moeten worden vastgesteld of de doorstroomtoets die wordt aangeboden nog steeds voldoet.

Met een drietal regelingen heeft het college vastgesteld hoe het deze toetsen beoordeelt. Dat zijn de Regeling toetswijzer doorstroomtoets po Bonaire, de Regeling beoordelingskader doorstroomtoets po Bonaire en de Regeling beoordelingskader voor de toetsen behorende tot leerling- en onderwijs-volgsystemen po BES. De regelingen lijken veel op de regelingen die gelden voor Europees Nederland, maar wijken op een beperkt aantal punten af om zo voldoende rekening te houden met de andere schaal waarop het onderwijs wordt gegeven en de regionale context van de leerlingen op de eilanden, bijvoorbeeld op het gebied van taalonderwijs.

Klachten

Het CvTE is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en daarom zelf verantwoordelijk voor het afhandelen van de klachten die het ontvangt. Net als de Nationale ombudsman vat het CvTE “iedere uiting van ongenoegen” op als klacht. Een klacht is vooral een uitnodiging om in gesprek te gaan over wat er aan de hand is en markeert dus niet direct het begin van een formele procedure. De eerste stappen in het proces zijn over het algemeen informeel en laagdrempelig. In deze fase blijkt doorgaans snel of er sprake is van een klacht die vraagt om een meer formele behandeling, of dat er sprake is van (bijvoorbeeld) een vraag of verzoek. Het grootste deel van de klachten wordt in deze fase afgedaan. Uiteindelijk registreerde het CvTE 142 uitingen van ongenoegen naar aanleiding van de uitvoering van de staatsexamens vo en 126 naar aanleiding van de uitvoering van het staatsexamen Nt2. Eén van die uitingen leidde tot een oordeel volgens de formele klachtenprocedure.

DUO ondersteunt de uitvoering van de staatsexamens. De dienst heeft mandaat om onder meer te besluiten over de toelating tot en de aangepaste wijze van afname van de staatsexamens. DUO handelt in beginsel ook de bezwaren, beroepen en klachten af naar aanleiding van de uitvoering van de staatsexamens.

DUO heeft in 2025 voor de staatsexamens vo 84 klachten geregistreerd en droeg daarvan 39 klachten over aan het CvTE (meegeteld in het eerder genoemde totaal van 142 klachten voor de staatsexamens vo). DUO stuurt klachten door als deze gaan over de inhoud van de examens en de examinering en ook verder niet binnen het mandaat van de dienst vallen. Het betrof in die gevallen meestal een verzoek om een examen ongeldig te verklaren of een beroep op de inzet van de hardheidsclausule waarmee het CvTE kan afwijken van de regels die gelden voor het staatsexamen. DUO heeft zelf 45 van de klachten namens het CvTE afgedaan. Het gaat dan om de praktische uitvoering en het faciliteren van de examens waar DUO een grote rol bij heeft. Elf van de klachten waren volgens DUO geheel of gedeeltelijk gegrond.

DUO stuurt klachten over de uitvoering van het staatsexamen Nt2 direct door naar het CvTE. In 2025 waren dat er 126. Ook hier ging het voor een belangrijk deel niet alleen om een uiting van ongenoegen, maar werd ook gevraagd om bijvoorbeeld een herbeoordeling, uitstel of een nieuwe afname. Zestien klachten betroffen bijvoorbeeld een verzoek om een herbeoordeling en 27 klachten betroffen een verzoek om een nieuwe afname vanwege een computerstoring of andere technische tekortkoming.

Geen van de uitingen van ongenoegen heeft geleid tot een oordeel van het college in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht. Het CvTE kon steeds naar voldoening tegemoet komen aan de klacht of de aanvraag of het verzoek inhoudelijk afhandelen. In 55 van de gevallen zag het aanleiding om kandidaten een nieuwe afname aan te bieden zonder dat opnieuw inschrijfgeld hoefde te worden betaald.

Bezwaar en beroep

Omdat het CvTE een zelfstandig bestuursorgaan is, behandelt het zelf de bezwaren die het tegen zijn besluiten ontvangt. In 2025 heeft het CvTE 84 bezwaarschriften ontvangen waarvan er eind 2025 negen zijn afgehandeld. Dit is relatief veel vergeleken met het aantal van zes van vorig jaar.

Vijf van de bezwaarschriften waren niet ontvankelijk omdat zij betrekking hadden op de beoordeling van een college-examen van de staatsexamens. Tegen besluiten die gaan over de beoordeling van de kennis en kunde van een kandidaat is volgens de Algemene wet bestuursrecht geen bezwaar mogelijk. Een zesde bezwaarschrift was niet ontvankelijk omdat de aanvraag al eerder was behandeld en eerder leidde tot een beslissing op bezwaar. In één van de gevallen besloot het CvTE het bezwaar gedeeltelijk gegrond te verklaren, omdat de reden voor het niet openbaar maken van informatie was komen te vervallen. 76 bezwaarschriften werden ongegrond verklaard en leidden niet tot aanpassing van het eerste besluit. Het laatste bezwaarschrift is begin 2026 afgehandeld.

Op 13 augustus is fraude geconstateerd bij het staatsexamen Nt2, onderdeel Spreken van programma I (B1-niveau). Een kandidaat gaf bij de examenleider aan in een WhatsApp-groep te zitten die de antwoorden van het spreekexamen van die dag bevatte De examenleider heeft foto's gemaakt van de berichten in de chatgroep en inderdaad bleek daaruit dat het merendeel van het examen Spreken van 13 augustus was gecompromitteerd.

Het CvTE heeft besloten het examen van die dag voor alle 898 kandidaten ongeldig te verklaren, omdat we geen eerlijke uitslag kunnen berekenen als niet bekend is wie wel en wie geen oneigenlijk voordeel heeft gehad. 74 van de kandidaten hebben bezwaar gemaakt tegen dit besluit en ontvingen een beslissing op bezwaar. Alle bezwaren zijn ongegrond verklaard. De normering van de examens was immers niet mogelijk, omdat er onvoldoende betrouwbare gegevens waren om een normering op te baseren. Geen van de kandidaten heeft een beroepsprocedure aanhangig gemaakt.

Een deel van de bevoegdheden van het CvTE voert DUO in mandaat namens het CvTE uit. Een belangrijke gemandateerde taak van DUO is het besluiten over de toelating tot de staatsexamens en het toestaan van een aangepaste wijze van examineren. DUO behandelt ook de bezwaarschriften naar aanleiding van die besluiten. Zo heeft de dienst 235 bezwaarschriften ontvangen over de uitvoering van de staatsexamens. Dit heeft afgelopen jaar geleid tot 234 afgeronde bezwaarprocedures. Van de bezwaren waren 26 niet ontvankelijk. DUO heeft 92 keer namens het CvTE besloten een bezwaar (gedeeltelijk) gegrond te verklaren en 109 keer ongegrond. Afgelopen jaar zijn er zes bezwaren ingetrokken. De overige bezwaarschriften zijn doorgezonden of hebben direct geleid tot een nieuw besluit zonder dat een beslissing op bezwaar moest worden genomen. Het merendeel van de bezwaren werd ingediend naar aanleiding van het besluit van DUO om een kandidaat niet toe te laten, omdat de aanmelding voor het staatsexamen foutief was of te laat. Deze bezwaarschriften werden doorgaans ongegrond verklaard, tenzij er sprake was van bijzondere omstandigheden.

Er werden drie beroepsprocedures ingesteld tegen een beslissing op bezwaar die door DUO namens het CvTE werd genomen en vier tegen de bezwaarschiften die het Cvte behandeld heeft. Een van de beroepsprocedures werd in 2025 afgedaan en niet ontvankelijk verklaard, omdat degene die het beroepschrift indiende geen griffierechten betaalde.

Wet open overheid

Het CvTE heeft het afgelopen jaar één verzoek om openbaarmaking van informatie op grond van de Wet open overheid (Woo) ontvangen en afgehandeld. Het verzoek ging over de doorstroomtoets po en in het bijzonder over de normering van de toetsen. Bij die normering worden onder meer alle resultaten van de afgenomen toetsen betrokken. Deze en andere gegevens worden opgehaald bij de toetsaanbieders en geanalyseerd door Stichting Cito. Tijdens en na afloop van dit proces werkt het CvTE intensief samen met Stichting Cito en alle aanbieders. Over dit proces en de uitkomsten werd informatie opgevraagd op grond van de Woo. Het CvTE heeft besloten om alle informatie die openbaar gemaakt kon worden, ook openbaar te maken. Het CvTE heeft tevens besloten om een aantal documenten niet of slechts gedeeltelijk openbaar te maken met toepassing van de uitzonderings-

gronden die zijn opgenomen in de Woo. Hiertegen is bezwaar ingediend. Het CvTE heeft besloten dit bezwaar ongegrond te verklaren.

Algemene verordening gegevensbescherming

Het CvTE heeft het afgelopen jaar te maken gehad met vier datalekken. Eén datalek betrof het rijksbrede datalek waarbij metadata van auteurs in gepubliceerde stukken stond. Het CvTE is hier ook (beperkt) door getroffen. Uit een eigen steekproef is één voornaam naar voren gekomen. Twee van de datalekken betroffen softwarematige fouten in de systemen van DUO, waardoor in het ene geval onbevoegde medewerkers van DUO toegang tot persoonsgegevens van staatsexamenkandidaten konden krijgen en in het andere geval medewerkers van scholen kennis konden nemen van de persoonsgegevens van kandidaten van andere scholen. In beide gevallen was sprake van een betrouwbare ontvanger, en het risico voor schade van betrokkenen was daarom zeer beperkt. De oorzaak van het datalek is opgespoord en weggenomen. Bij het testen van de software zal scherper worden toegezien op het risico dat een datalek ontstaat. Het vierde datalek betrof het verlies van examenwerk van 22 staatsexamenkandidaten van een school voor voortgezet speciaal onderwijs bij de post. Het postpakket met examenwerk is na registratie bij PostNL verloren gegaan. PostNL heeft na langdurig zoeken niets kunnen vinden. Hoewel de risico's op schade voor betrokkenen beperkt zijn, is het datalek na consultatie van de functionaris gegevensbescherming gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat de staatsexamenkandidaten aangewezen op speciaal onderwijs als kwetsbare groep aangemerkt kunnen worden. Omdat het CvTE zelf geen contactgegevens van de betreffende kandidaten heeft en communicatie via het bevoegd gezag van de vso-school gaat, heeft het CvTE het bevoegd gezag ingelicht over het datalek en een voorbeeldbrief opgesteld voor het bevoegd gezag om de (ouders van de) kandidaten waarvan de examens kwijt waren te informeren over het datalek.

Hoofdstuk 3: Financiële en personele jaarrapportage

3.1 Financiële rapportage

Het CvTE is de afgelopen jaren gegroeid door omvangrijke en complexe programma's zoals de invoering van de maatregelen uit de verbeteragenda staatsexamens vo, de voorbereiding en totstandkoming van nieuwe examens voortvloeiend uit de vernieuwing van het curriculum en de verkenning van de mogelijke verdere digitalisering van centrale examens. Toenemende aantallen kandidaten bij het staatsexamen Nt2 en de voorbereiding van de mogelijke overgang naar een nieuw stelsel van doorstroomtoetsen vragen tevens om meer capaciteit. Dit alles vraagt gaandeweg om meer capaciteit binnen de afdeling staf om zaken als communicatie, financiën, HR, informatiehuishouding en ICT goed te (blijven) uitvoeren en ondersteunen. Op sommige gebieden, zoals informatiehuishouding en ICT, is sprake van weg te werken achterstanden.

Dit alles leidde ook in 2025 tot een groei van de bureau-organisatie, wat zich afgezet tegen 2024 vertaalt in € 4,2 miljoen aan toegenomen uitgaven. Het totaal aan uitgaven (kasrealisatie) bij apparaatskosten en programmageld is opgelopen naar € 27,9 miljoen. Het later aantreden en verzuim van medewerkers en het later of niet kunnen opstarten van de uitvoering van geplande werkzaamheden leidden met een budget voor 2025 van € 31,1 miljoen tot een overschot van € 3,2 miljoen (10,28%).

In onderstaande tabel is de kasrealisatie bij programmageld en apparaatskosten over 2025 versus het toegekende budget gedetailleerd en in vergelijking met de kasrealisatie van 2024 weergegeven.

Tabel 14 Kasrealisatie 2024, toegekend kasbudget 2025 en kasrealisatie 2025 in €

Begrotingspost	Kasrealisatie 2024	Toegekend kasbudget 2025	Kasrealisatie 2025
Afdelingsoverstijgend			
Collegekosten & Onderzoeksagenda	219.418	380.000	152.900
Totaal afdelingsoverstijgend	**219.418**	**380.000**	**152.900**
Afdeling nmp			
Staatsexamen Nt2	7.608.723	9.539.000	9.680.962
Overige activiteiten Staatsexamen Nt2	281.021	390.000	317.315
Centraal examen mbo	487.575	482.000	414.036
Toetsen po	117.347	160.000	83.382
nmp in Caribisch Nederland	29.920	255.000	149.645
Totaal afdeling nmp	**8.524.587**	**10.826.000**	**10.645.340**
Afdeling vo			
Syllabuscommissies vo	684.911	1.346.000	1.056.230
Vaststellingscommissies vo	3.936.607	4.574.000	4.592.106
Docentbetrokkenheid	261.784	505.000	231.979
Staatsexamens vo	249.345	350.000	164.722
Overige activiteiten vo	331.582	506.000	250.399
vo in Caribisch Nederland	32.994	51.000	9.316
Digitalisering centrale examinering vo	-	1.500.000	18.612
Actualisatie Examenprogramma's vo	-	50.000	8.023
Totaal afdeling vo	**5.497.224**	**8.882.000**	**6.331.387**
Totaal programmageld CvTE	**14.241.229**	**20.088.000**	**17.129.627**
Apparaatskosten			
Lumpsum CvTE Eigen Personeel	7.791.521	9.256.000	8.828.856
Lumpsum CvTE Inhuur Personeel	403.357	400.000	573.195
Materiële APK	1.271.942	1.403.000	1.412.828
Totaal apparaatskosten	**9.466.820**	**11.059.000**	**10.814.879**
Totaal CvTE	**23.708.048**	**31.147.000**	**27.944.506**

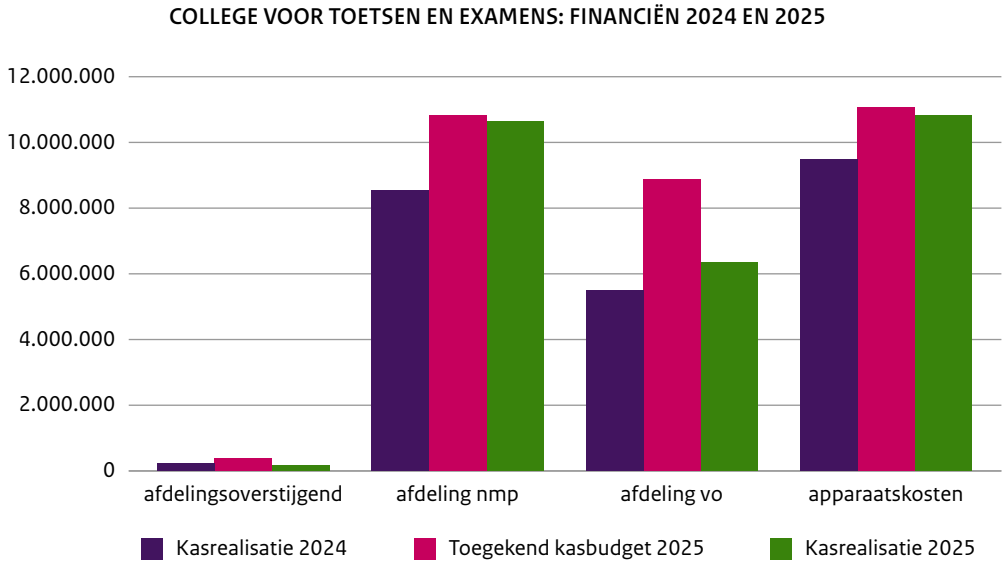
De meest opvallende zaken:

- De afdelingsoverstijgende uitgaven zijn meer dan gehalveerd ten opzichte van het budget: van dit budget van € 380.000 is € 153.000 besteed, de onderschrijding van € 227.000 (59,76%) heeft betrekking op enkele externe onderzoeken die zijn uitgesteld tot 2026 (wat binnen de financiële kaders past) en een aantal onderzoeken die zijn uitgevoerd op andere budgetplaatsen.
- Bij de afdeling nmp is sprake een onderschrijding van € 181.000 op een budget van € 10.826.000 (1,67%):
  - Door de toename van het aantal kandidaten en daardoor door extra examens bij het staatsexamen Nt2 is € 142.000 overschreden op het budget van € 9.539.000.
  - De onderschrijding van € 73.000 op de begrote € 390.000 op overige activiteiten staatsexamen Nt2 komt grotendeels doordat er minder is gefactureerd door commissieleden. Het kan zijn dat nog niet alles is uitbetaald in verband met de overgang naar het nieuwe financiële administratie-systeem Fenix.
  - Bij de centrale examens mbo zijn van het budget van € 482.000 de kosten beperkt tot € 414.000 vanwege de schaarse personele invulling bij de klankbordgroepen en de vaststellingscommissies. Daarnaast vonden er minder bijeenkomsten plaats en waren er meer online dan fysieke bijeenkomsten.
  - Bij de doorstroomtoetsen po viel het aantal bijeenkomsten/raadplegingen van de begeleidings-commissie lager uit dan verwacht. Voor de adviescommissie is het aantal bijeenkomsten mede afhankelijk van het aantal indieningen voor leerlingvolgsystemen en de te bespreken inhoudelijke issues. Daarvan waren er minder dan verwacht. Daarnaast is besloten om de koppeling referentie-sets anders in te richten, waardoor hiervoor in 2025 geen kosten zijn gemaakt. Hierdoor is er € 77.000 minder gerealiseerd dan de begrote € 160.000.
  - Bij nmp in Caribisch Nederland is er € 105.000 minder gerealiseerd van het budget van € 255.000 vanwege een relatief late toekenning van middelen voor het project Nederlands als vreemde taal examens en Engels voor het mbo op Bonaire. Daarnaast zijn de kosten van de buitenlandse reizen van CvTE-medewerkers conform voorschrift geboekt op het APK-budget.

- De afdeling vo laat een onderschrijding zien van € 2.550.000 op een budget van € 8.882.000 (28,72%):
  - De post syllabuscommissies heeft een onderschrijding van € 290.000 op het budget van € 1.346.000. Voorzitters van een aantal commissies rondden hun werkzaamheden vroegtijdig af. Hierdoor waren er minder kosten dan begroot. Van een aantal andere commissies waren niet alle declaraties van december tijdig binnen, voor werkzaamheden die aan het einde van het jaar zijn verricht.
  - Bij de post docentbetrokkenheid is door langdurige uitval van een medewerker de uitvoering beperkter geweest dan gepland en is er € 273.000 minder gerealiseerd dan de begrote € 505.000.
  - Vanwege een relatief late toekenning van middelen voor het aantrekken van medewerkers zijn activiteiten in het kader van de verbeteragenda voor een belangrijk deel verplaatst naar 2026. Hierdoor is € 185.000 minder gerealiseerd op de post staatsexamens vo dan de begrote € 350.000.
  - Bij de overige activiteiten vo is er een onderschrijding van € 255.000 ten opzichte van het budget van € 506.000, omdat de ontwikkeling van mijneindexamen.nl is aangehouden vanwege capaciteitstekorten en in afwachting van de uitkomst van een aanbesteding.
  - De post vo in Caribisch Nederland heeft een onderschrijding van € 42.000 ten opzichte van het budget van € 51.000, omdat de gelden voor het project verkenning examinering Nederlands als vreemde taal relatief laat zijn toegekend. Het project is uitgesteld tot 2026. Daarnaast zijn de kosten van de buitenlandse reizen van CvTE medewerkers, op deze post begroot, conform voorschrift op het APK-budget geboekt.
  - De kennelijke onderschrijding van € 1.481.000 op de post digitalisering centrale examinering verdient een kanttekening. Een substantieel deel van de personele kosten (interne inzet CvTE en inzet externen) van het programma is ondergebracht onder apparaatskosten CvTE. Het programma startte op in de loop van 2025 met het opstellen van een plan, waarbinnen deelprojecten zijn gedefinieerd die vervolgens zijn bemenst - een proces dat pas na de zomer zijn voltooiing kreeg. Ruime ramingen van personele inzet en materiële kosten leidden in combinatie met de latere start van de realisatie tot lagere uitgaven in 2025 en het verplaatsen van projectinzet naar 2026.
  - Voor de post actualisering examenprogramma's vo ontving het CvTE eind november € 50.000. In combinatie met ziekteverzuim en ontbrekende ondersteuning leidde dit ertoe dat besteding in 2025 niet mogelijk was.

- Bij de apparaatskosten vertaalt de groei van het CvTE zich in een stijging van de uitgaven met 14% ten opzichte van 2024. Zij namen toe van € 9.467.000 in 2024 naar € 10.815.000 in 2025. Het hogere aantal medewerkers bracht een stijging van € 1.037.000 aan loonkosten met zich mee. Ook de werkgeverslasten namen toe. De onderschrijding ten opzichte van het budget is € 244.000 (2,21%). Apparaatsmiddelen bleven onderbenut doordat medewerkers later in dienst traden dan er middelen beschikbaar waren. De inhuur viel hoger uit omdat het eind 2025 noodzakelijk bleek om testers in te huren voor de invoering van het nieuwe ledenadministratiesysteem Fenix.

Figuur 2 Financiën CvTE 2024 en 2025 in €

3.2 Personele rapportage

Bezetting

In 2025 is het personeelsbestand met tien medewerkers gegroeid van 79 naar 89 medewerkers met een ambtelijk dienstverband. Het aantal fte's steeg van 74,5 naar 82,6 fte. De gemiddelde arbeidsduur per medewerker daalde iets tot 33,2 uur per week. De gemiddelde leeftijd is licht gestegen naar 46,5 jaar. Het gemiddelde aantal dienstjaren in de overheidsdienst bleef staan op vijf jaar.

Behalve deze medewerkers waren er op 31 december 2025 nog zeven extern ingehuurde krachten en twee trainees actief bij het CvTE.

Mobiliteit

De groei met tien medewerkers is het saldo van het vertrek van vijf medewerkers en de komst van vijftien. De mobiliteit uitgedrukt in aantallen in- door- en uitstroom over 2025 is:

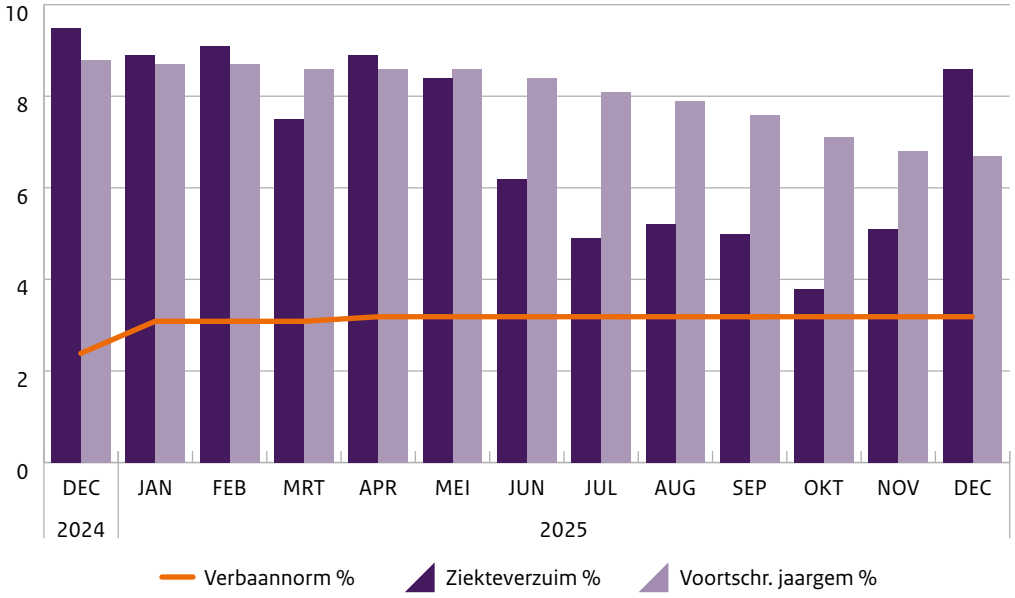
- instroom van buiten het Rijk: twaalf medewerkers
- inkomende doorstroom binnen het Rijk: drie medewerkers
- uitgaande doorstroom binnen het Rijk: vier medewerkers
- uitstroom naar buiten het Rijk: één medewerker

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is in 2025 is met 1% afgenomen tot 8,6% in december 2025. Het voortschrijdend 12-maands verzuimpercentage daalde ook van 8,8% naar 6,7%.

Met de bedrijfsarts, bedrijfsmaatschappelijk werker en de teamleider HRM en Financiën vindt periodiek overleg plaats om het verzuim zover mogelijk te beteugelen.

Figuur 3 Ziekteverzuim in 2025

Verzuim:

- Ziekteverzuim % = het gemiddelde Ziekteverzuim% over de betreffende peil.
- Verbaannorm wordt maandelijks opnieuw berekend.

Kalenderjaar	2024	2025											
maand	DEC	JAN	FEB	MRT	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Ziekteverzuim %	9,5	8,9	9,1	7,5	8,9	8,4	6,2	4,9	5,2	5,0	3,8	5,1	8,6
Verbaannorm %	2,4	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Voortschr. jaargem %	8,8	8,7	8,7	8,6	8,6	8,6	8,4	8,1	7,9	7,6	7,1	6,8	6,7

Colofon

Dit is een uitgave van het College voor Toetsen en Examens
Redactie: College voor Toetsen en Examens
Tekstschrijvers interviews: Petra Winkes en Noémi Prent
Vormgeving: OSAGE
Fotografie: Sushilla Kouwen, Olivier Middendorp,
Mark van Stokkom,Marijke Volkers & Erik van der Burgt

Uitgave: maart 2026